

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Versijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE AMERIKAANSE FOREIGN FUNDS CONTROL

De bemoeienissen van de Regering van de Verenigde Staten met aan vreemdelingen toebehorend bezit in de V.S. zijn gebaseerd op de *Trading with the Enemy Act*. (1).

Deze wet was op 6 October 1917 tot stand gekomen. Aanvankelijk was het doel van deze wet alleen en uitsluitend het verhinderen van de handel met de vijand en het onder beheer stellen van vijandelijk vermogen.

Artikel 5 (b) van de oorspronkelijke tekst bevatte reeds de bepaling, dat de President bevoegd was om regelingen uit te vaardigen betreffende transacties in vreemde valuta en de overdracht van schuldbekentenissen of bewijzen van eigendom waarbij een *vreemd land, al of niet vijandelijk*, betrokken was.

Van de aanvang af dacht men dus reeds aan regeling van transacties, waarbij vreemdelingen in het algemeen, en dus niet alleen vijanden, betrokken zijn (2). Van deze wet heeft men ook gedurende de financiële crisis in 1933 gebruik gemaakt. De in artikel 5 (b) aan de President voor « oorlogstijd » verleende bevoegdheden werden op 9 Maart 1933 ook van toepassing verklaard op : « *periods of national emergency* » (3).

Deze uitbreiding van de toepassing van een *wet op de handel met de vijand* op het geval van een *binnenlandse financiële crisis*, doet de Nederlandse jurist en notaris ongetwijfeld vreemd aan. De Noord-Amerikaanse jurist ziet hierin in zijn casuïstische gedachten-gang niets vreemds.

Op 10 April 1940, kort na de Duitse inval in Noorwegen, kondigde de President de *Executive order* No. 8389 af, waarbij de Deense en Noorse activa in de Verenigde Staten « bevroren » werden (4).

Aangezien er twijfel bestond of de toen geldende tekst van de wet de tekst van de *Executive order* No. 8389 wel volkomen dekte, werd art. 5 (e) door een « *joint Resolution* » dd. 7 Mei 1940 van het Congres nader uitgebreid en de inmiddels reeds uitgevaardigde uitvoeringsmaatregelen werden nadrukkelijk door de wetgevende macht bekrachtigd. Het Amendement gaf de President de bevoegdheid om alle transacties betreffende schuldbekentenissen en bewijzen van eigendom te regelen en te *verbieden*.

Nadat de V.S. de oorlog aan Duitsland verklaard hadden, kwam de thans nog geldende tekst van artikel 5 (b) tot stand. Deze laatste wijziging was opgeno-

men in de First War Powers Act 1941 (5).

De *War Powersact 1941* breidde de bevoegdheden van de President opnieuw uit.

De bevoegdheden van de President kunnen als volgt worden samengevat :

Tijd gedurende welke de bevoegdheden kunnen worden uitgeoefend :

- a) gedurende de oorlog.
- b) gedurende elke periode, ten aanzien waarvan de President bepaald heeft, dat er een noodtoestand heerst.

Bevoegdheden :

De President is bevoegd :

1) om onderzoek te doen instellen naar bepaalde transacties, hetgeen impliceert, dat degene, die om inlichtingen gevraagd wordt, die moet verstrekken. In oorlogstijd zijn tweemaal algemene enquêtes gehouden, waarbij van de formulieren T.R.F. 300 en T.R.F. 500 gebruik gemaakt werd. Voorts moesten alle 15.000 banken regelmatig rapporteren, en alle verder daartoe aangewezen personen;

2) transacties en het beheer te regelen;

3) bepaalde transacties te verbieden;

4) bepaalde transacties en handelingen af te dwingen of te bevelen;

5) transacties nietig te verklaren;

6) transacties te verhinderen of te verbieden.

De bevoegdheden onder 1), 2) en 3) genoemd, gelden ten aanzien van transacties in vreemde valuta, goud en zilver, aandelen en effecten.

De bevoegdheden onder 4), 5) en 6) genoemd, gelden bovendien ten aanzien van alle andere activa die zich onder de jurisdictie van de V.S. bevinden, en waarin een vreemd land of een burger daarvan een belang heeft.

Bovendien kan de President bepalen dat elk actief of belang van een vreemd land of van burgers van een vreemd land in eigendom zal overgaan op de Verenigde Staten, met dien verstande, dat de rechten uit dit eigendom zullen worden uitgeoefend door een door de President aangewezen orgaan van de Staat (Alien Property Custodian), hetwelk met inachtneming van de door de President te geven instructies

dergelijk eigendom zal houden, gebruiken, beheren, liquideren, verkopen of het op andere wijze aanwenden in het belang en ten voordele van de Verenigde Staten.

Inderdaad: zeer vergaande bevoegdheden!

De vraag rijst: is hiermede onteigening of verbeurdverklaring bedoeld?

Het feit dat Artikel 7 (c) de verbeurdverklaring (seizure) van vijandelijk bezit regelt, geeft reeds aanleiding om aan te nemen, dat artikel 5 (e), hetwelk niet van *seizure*, maar van *vesting* spreekt, niet gericht is op verbeurdverklaring zonder meer. Veeleer lijkt het alsof dit voorschrift meer bedoeld is als een stok achter de deur, die voor de dag gehaald zal worden als andere maatregelen niet mochten baten.

Hoe dit ook zij, in elk geval blijkt uit dit overzicht, dat de tekst van de wett vergaande maatregelen mogelijk maakt. Een afschrift van Artikel 5 (e) is als bijlage I aan dit opstel toegevoegd.

Thans nog een enkel woord over de techniek van de uitoefening van de bevoegdheden welke aan de President zijn toegekend.

De President vaardigt Executieve orders uit, zoals No. 8389, die herhaaldelijk gewijzigd is, No. 9095 van 11 Maart 1942, waarbij het « *Office of Alien Property Custodian* » werd ingesteld (6). Nader gewijzigd bij Executieve Order No. 9193 van 6 Juli 1942 (7), en Proclamaties zoals die van 17 Juli '41 (8) waarbij machtiging werd verleend tot het opstellen en publiceren van zwarte lijsten en de gevolgen van dien.

Krachtens de door de President aan de *Secretary of the Treasury* verleende volmacht werden door deze autoriteit « *Regulations* » uitgevaardigd, die als regel ook door de President mede getekend waren ten bewijze dat hij met de uitvaardiging accoord ging.

Daarnaast stonden eveneens door het Ministerie van Financiën uitgevaardigde *General Rulings*, die soms antwoord gaven op vragen, die door belanghebbenden gesteld waren.

Als voorbeeld van een belangrijke *General Ruling* van 6 Juni 1940 zij No. 5 vermeld, die voorschreef, dat effecten en bankpapier en geld niet vrij ingevoerd mogen worden, doch bij invoer bij een *Federal Reserve Bank* gedeponeerd moeten worden, die deze alleen dan ter beschikking van de importeur zal stellen als zij van oordeel is, dat de vijand geen belang heeft of had, of indien de rechter een vonnis tot afgifte mocht wijzen. Deze *Regulation* is vooral voor Nederland van groot belang geweest.

Naast de *Regulation* vaardigde het Departement van Financiën *General licenses* uit en voorts werden *Public circulars*, *Public interpretations* en *Press releases* uitgegeven.

Van de *General licenses* mogen vermeld worden:

No 4, 10 Mei 1940.

Hierin werd vergunning verleend voor bona fide effecten transacties in ter beurze genoteerde effecten voor rekening van geblokkeerde rekeningen (9).

No 6, 13 Mei 1940.

Hierbij werd aan een aantal Nederlandse instellingen vergunning verleend. Deze vergunningen werden op 16 Mei 1940 weer ingetrokken (10).

No 11, 15 Mei 1940 verleende vergunning om kosten van levensonderhoud, reiskosten en dergelijke, mits gemaakt in de V.S. van Amerika te betalen.

No 13, van 31 Mei 1940 verleende een algemene licentie aan de Nederl. Indische Handelsbank te Bombay en Calcutta,

de Nederl. Handel Maatschappij te Djeddah, Calcutta, Bombay en Paramaribo,
de Curaçaose Bank, Curaçao,
Maduro & Curiels Bank, Curaçao,

Edwards, Meuriques & C', Curaçao,
Aruba Bank, Oranjestad,

Hollandse Bank Unie te Buenos Aires, Curaçao, Maracaibo, Rio de Janeiro, Santos, Sao Paulo, Willemsstad en Oranjestad, Haifa en Istanbul,

Netherlands Trading Society East Ltd., London (11).
No 17A, 28 September 1943 verleende een general license aan de Nederlandse Handel Maatschappij te New York en Delaware (12).

No 15, 4 Juni 1940. Hierbij werd een vergunning verleend voor de handel tussen de V.S. en de Nederlandse Antillen en Curaçao, in zoverre niet gefinancierd door blocked accounts (13).

No 59, 26 Juli 141.

Hierbij werd een general license verleend aan de Nederl. Handel Maatschappij en de Nederlands-Indische Handelsbank te Hong Kong (14).

Men heeft in de V.S. wel eens spottend gesproken over het regeren door middel van pers-communicés.

Men geve zich er echter rekenschap van, dat de uitvoering van het systeem van de *Foreign Funds Control* berustte bij 12 Federal Reserve banken, 15.000 handelsbanken en duizenden andere instellingen en particulieren, die activa van vreemdelingen onder zich hadden. Deze moesten uit de aard der zaak op de hoogte gehouden worden van de ontwikkeling van de politiek van de Regering.

J. G. Alk en J. Moskovitz, die gedurende de oorlog juridische adviseurs van de afdeling *Foreign Funds Control* in het Ministerie van Financiën in Washington waren, hebben in een prae-advies de internationale conferentie van de *International Bar Association*, die van 16 tot 21 Augustus 1948 te 's-Gravenhage gehouden werd, erop gewezen, dat het Ministerie van Financiën van de V.S. zich met opzet nooit vastgelegd heeft door het doel van het bevriezen van vreemde fondsen precies te definiëren. Men wenste zeer beslist geen precedent te scheppen, waaraan men later gebonden zoude zijn.

In de loop der tijden zijn verschillende motieven aangevoerd. Aanvankelijk wees men er op, dat de maatregel moest dienen om de burgers van bezette landen tegen roof te beschermen, en om te verhinderen, dat de vijand beschikking over fondsen zoude krijgen. Later werd o.a. door de *assistant Secretary of the Treasury*, Fowley, duidelijk en onomwonden verklaard, dat deze controle op het vreemde bezit gebruikt werd om een agressieve economische positie zo sterk mogelijk en die van de vijand zo zwak mogelijk te maken.

Men wenste ook toezicht te houden op alle bedrijven in de V.S. waarbij vreemdelingen invloed konden uitoefenen, opdat zij in het kader van de politiek van de V.S. geleid zouden worden en onder leiding zouden staan van bevoegde en vooral betrouwbare leiders.

Men heeft ook wel verwezen naar de wenselijkheid om deze fondsen vast te houden om aan Amerikaanse crediteuren eerst gelegenheid te geven zich uit deze fondsen te bevredigen.

Na het einde van de vijandelijkheden heeft men van het systeem gebruik gemaakt om de vreemde eigenaren van activa in de V.S. te dwingen om bij hun eigen regeringen te biecht te gaan opdat deze gelegenheid zouden krijgen om na te gaan of hun burgers voldaan hadden aan hun verplichtingen tegenover de fiscus en die instanties die met het toezicht op de deviezen belast waren. Gedurende de oorlog was trouwens het toezicht van de V.S. op de fondsen die aan Chinezen toebehoorden, uitgebreid op verzoek van de toenmalige Chinese regering, die dit middel gebruikte

om beter toezicht op de kapitaalvlucht uit China te kunnen houden.

Ook thans zijn de regelen nog van kracht. Indien het financiële verkeer met de V.S. op het eerste gezicht vrij is, zo is het dat toch alleen op grond van een *general license*.

De afdoening van de oude zaken is thans overgebracht van het Departement van Financiën naar dat van Justitie, waar de zaken behandeld worden door de Alien Property Custodian.

Inmiddels zijn er weer nieuwe voorschriften uitgevaardigd ten aanzien van China en Noord-Korea, die geadministreerd worden door de *Foreign Assets Control of the Department of the Treasury* (15).

Ook moge de aandacht gevestigd worden op § 500.806 *Rule making*, welke als volgt luidt :

§ 500.806 Rule making. All rules and other public documents are issued by the Secretary of the Treasury upon recommendation of the Director of Foreign Assets Control. Except to the extent that there is involved any military, naval, or foreign affairs function of the United States or any matter relating to agency management or personnel or to public property, loans, grants, benefits, or contracts and except, when interpretative rules, general statements of policy, or rules of agency organization, practice, or procedure are involved or when notice and public procedure are impracticable, unnecessary or contrary to the public interest, interested persons will be afforded an opportunity to participate in rule making through submission of written data, views or argument, with oral presentation in the discretion of the Director. In general, rule making by

Foreign Assets Control involves foreign affairs functions of the United States. Wherever possible, however, it is the practice to hold informal consultations with interested groups or persons before the issuance of any rule or other public document.

Any interested person may petition the Director of Foreign Assets Control in writing for the issuance, amendment or repeal of any rule.

Door het *Departement van Financiën* zijn op 30 Maart 1942 en 15 Juni 1945 *Documents pertaining to Foreign Funds Control* uitgegeven, die een overzicht geven van alle publicaties van overheidswege. Verder is door het Departement gepubliceerd een pamflet (50 bladzijden) *Administration of the War Time Financial and Property Controls of the United States Government* dd. Juni 1942, hetwelk werd aangeboden aan de op 30 Juni 1942 te Washington D.C. gehouden *Inter-American Conference*.

Mr. A. E. D. VON SAHER.

- 1) 40 Stat. 415 (1917).
- 2) *Huberich* heeft een interessant boek over de *Trading with the Enemy Act 1908* geschreven, waarnaar verwezen mag worden.
- 3) 48, Stat. 1. (1933).
- 4) 5 Fed. Reg. 1400 (1940).
- 5) 55 Stat. 839, 50 U.S.C. affs. 10 D.
- 6) F. F. R. 19771.
- 7) 2 F. R. 5205.
- 8) 6 F. R. 3555.
- 9) 5 F. R. 1696.
- 10) 5 F. R. 1732 en 1815.
- 11) 6 F. R. 2788.
- 12) 8 F. R. 13228.
- 13) 5 F. R. 2129.
- 14) 6 F. R. 3723.
- 15) Exemplaren van deze publicatie zijn op aanvraag verkrijgbaar bij het *Department of the Treasury* in Washington D.C., Title 31 *Money and Finance Chapter V Foreign Assets Control Department of the Treasury* (Federal Register).

Gebruik van de oude of de nieuwe spelling van het Nederlands in citaten uit teksten die oorspronkelijk in de oude spelling waren gesteld

Het besluit van de Regent van 9 Maart 1946, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 5 April 1946, bepaalt dat de nieuwe spelling zal gelden voor het onderwijs in het Nederlands, voor de administratieve briefwisseling, voor de Nederlandse tekst der wetten en besluiten en, in het algemeen, voor alle akten uitgaande van de wettig aangestelde overheid (artikel 1). Artikel 2 van dat besluit bepaalt dat de uitvoering van de in artikel 1 bedoelde voorschriften moet voltooid zijn, uiterlijk drie jaar na de datum van dat besluit.

De nieuwe spelling, die vóór het verstrijken van de bepaalde termijn van drie jaar verplichtend werd gesteld, is al een hele tijd in voege.

De spellingkwestie in haar geheel is daarmede echter niet opgelost. Geregeld immers rijst de volgende vraag : welke schrijfwijze, de oude of de nieuwe, moet gebruikt worden bij de spelling van langs wettelijke weg vastgelegde benamingen van organismen, genootschappen, verenigingen en lichamen van alle aard; van citaten uit wetten, besluiten en reglementen; van overdrukken of herdrukken van wetten, besluiten en reglementen; van de statuten van een genootschap, een vereniging, enz., die bij een wet of een koninklijk besluit werden goedgekeurd, *zo die teksten van vóór de invoering van de nieuwe spelling dagtekenen?*

Van overheidswege werden omtrent die vraag nooit richtlijnen verstrekt.

In de practijk is men het hierover allesbehalve eens.

In hoofdzaak worden er drie opvattingen op nagehouden.

Sommigen gaan uit van het principe dat « een citaat een citaat is », en dat men een aanhaling woordelijk moet weergeven. De spelling van een tekst, zeggen zij, moet dus ook in de aanhaling of in de herdruk geëerbiedigd worden.

Moeten dus in de oude spelling worden geschreven, de aanhalingen van wetskrachtige teksten uit de wetten, besluiten en reglementen die vóór de invoering van de nieuwe spelling van het Nederlands zijn verschenen.

Dit geldt ook voor de wetboeken — Burgerlijk Wetboek, Wetboek van Strafrecht, Wetboek van Strafvordering, — de Grondwet, de Gemeentewet, de Provinciale Wet, de Rechterlijke Inrichting, en tal van andere wetten en besluiten waarvan een officiële bij koninklijk besluit goedgekeurde Nederlandse vertaling werd bezorgd door de Commissie die bij koninklijk besluit van 18 September 1923 werd opgericht, met als opdracht de vóór 18 April 1898 verschenen wetboeken en voornaamste wetten en besluiten in het Nederlands te vertalen.

Dit geldt eveneens voor de statuten van lichamen die bij een wet of een besluit werden opgericht.

Wordt een herdruk van dergelijke wetten of besluiten of statuten bezorgd, dan moet de oorspronkelijke spelling in acht genomen worden.

Ook de benaming van lichamen, organismen, genootschappen, enz. moet, wanneer zij woordelijk aangehaald wordt, eventueel in de oude spelling worden geciteerd.

Die algemene regel bevat twee uitzonderingen. Ten eerste: wordt, bijvoorbeeld ter gelegenheid van de wijziging van een wet, een besluit, of van de statuten van een genootschap, de tekst, ook de ongewijzigde, in extenso overgenomen, dan wordt die tekst in de nieuwe spelling gesteld. Ten tweede, geldt het wetten, besluiten, benamingen of statuten van vóór de wet van 18 April 1898 betreffende het gebruik van het Nederlands in de officiële bekendmakingen, dan hoeft men ze niet woordelijk over te nemen, of mag men ze in de nieuwe spelling overnemen vermits die teksten en benamingen geen kracht van wet hadden. Bijvoorbeeld: ook al bepaalt artikel 1 van het koninklijk besluit van 8 April 1886: «Er wordt te Gent, onder de benaming van Koninklijke Vlaamsche Academie van Taal- en Letterkunde, een genootschap ingericht van letterkundigen en geleerden...», toch mag men schrijven «Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde», vermits de Nederlandse tekst van het besluit van 8 Juli 1886 geen kracht van wet had.

Anderen treden die strakke opvatting niet onvoorwaardelijk bij. Zij vinden dat, wanneer het gaat om benamingen van lichamen, genootschappen, enz., men de oorspronkelijke spelling moet in acht nemen.

Geldt het eigenlijke citaten uit wetten, besluiten of reglementen, dan moet dezelfde regel toepassing vinden.

Geldt het daarentegen herdrukken van dergelijke bescheiden, herdrukken van statuten, dan kan die tekst geacht worden de datum te hebben van de herdruk, en dan staat er, naar hun oordeel, geen onoverkomelijk beletsel de veralgemening van de nieuwe spelling in de weg.

Nog anderen, die de zaak eerder langs de praktische kant bekijken, menen de nieuwe spelling te mogen veralgemenen.

Voorzeker, zeggen zij, als de nadruk gelegd wordt op het woordelijke van het citaat, dan is eerbiediging van de spelling geboden, zelfs van de schrijfwijze van vóór De Vries en Te Winkel. Wordt bijvoorbeeld een letterlijk uittreksel gevraagd, laat ons zeggen uit een akte van geboorte, dan moet vanzelfsprekend dat uittreksel woordelijk, desvoorkomend me de schrijffouten, verstrekt worden.

Maar voor het overige is, naar hun oordeel, het gebruik van de nieuwe spelling toegelaten en zelfs geraden.

Tot schraging van hun stelling voeren zij ten eerste aan dat de omzetting van de oude in de nieuwe spelling niets essentieels aan de tekst ontnemt: denkt iemand een citaat uit Vondel, Racine of Shakespeare, of de titel van een werk van die schrijvers, ontrouw aan te halen wanneer hij die tekst in modern Nederlands, Frans of Engels citeert?

Ten tweede wijzen zij op de moeilijkheden en bezwaren welke een strakke toepassing van de eerste opvatting medebrengt.

De nieuwe spelling is nu eenmaal ingevoerd, zeggen zij. In het onderwijs wordt uitsluitend de nieuwe spelling aangeleerd. Waarom nu een hele reeks mensen verplichten toch de oude spelling te kennen? Ambtenaren in overheidsdienst, typisten, steno's, zettters, de mensen uit het drukkersbedrijf, zullen, vermits zij de oude spelling moeten toepassen, de regels van die spelling moeten kennen. Waarom feitelijk iedereen verplichten de oude spelling te kennen? Immers, de berichten tot het publiek, de formulieren, pro-justitia's, die vaak een toepasselijk artikel uit de strafwet, de belastingswetten, de jachtwet, de kieswet aanhalen, zouden dus geregeld, naast teksten in de nieuwe spelling, citaten in de oude spelling bevatten. Die oude spelling, waarmee zij niet meer vertrouwd zijn, zal

hen alleszins bevreemden en een juist begrip allesbehalve vergemakkelijken.

Heeft het zin anderzijds, in een eenvoudige verhandeling, bijvoorbeeld ten gerieve van leerlingen uit het lager onderwijs, een tekst uit de Grondwet in de oude spelling te citeren?

En werkt het niet hinderlijk voor het klaar begrip van de stof, in een handboek, een verhandeling, een cursus over rechtswetenschap, finantie, administratie en zo meer, naast de commentaar in de nieuwe spelling, de officiële teksten van wetten en besluiten tussendoor in de oude spelling te ontmoeten?

Deze bedenking geldt niet alleen voor de Nederlandstalige leerlingen en studenten; maar ook, en in nog hogere mate, voor de Franstaligen of voor de vreemdelingen die, minder vertrouwd met het Nederlands, toch, om bepaalde redenen, zich sommige vakken van de Nederlandse wetenschap wensen eigen te maken.

Verder wordt aangevoerd dat de strakke toepassing van de strenge opvatting een hopeloze dooreenhaspeling van oude en nieuwe spelling zal medebrengen. Gewone onderrichtingen voor de kiezers, bijvoorbeeld, of een pro-justitia, zullen citaten uit wetten en besluiten in de oude en in de nieuwe spelling bevatten; telkens als wetten en besluiten die een bepaalde stof bestrijken — handelsrecht, fiscaal recht, administratief recht — worden bijeengebracht en gecoördineerd, zal men, na een artikel in de oude spelling, een, misschien ongeveer gelijkkluidend artikel in de andere schrijfwijze aantreffen; het kan zelfs gebeuren dat, in één en hetzelfde artikel, lid 1 en lid 2 in de ene spelling, lid 3 en lid 4 in de andere spelling gesteld zijn.

Dezelfde bedenking en hetzelfde bezwaar geldt voor verhandelingen, betogen en memories, waar de schrijver, na de tekst van een bepaald artikel woordelijk, dus eventueel in de oude spelling aangehaald te hebben, soms met gebruik van nagenoeg dezelfde bevoordingen, maar zonder te citeren en dus in de nieuwe spelling, zijn betoog voortzet.

Bovendien, zo beweren de voorstanders van de vereenvoudiging, tal van praktische moeilijkheden staan de handhaving van de strakke regeling in de weg. Gesteld dat iemand in een betoog, een verhandeling, een wet, een besluit woordelijk heeft aangehaald en achteraf, om duidelijk te doen uitkomen dat die tekst woordelijk werd overgenomen, bij de aanvang en het slot van de aanhaling aanhalingstekens plaatst: die tekst zal gans moeten herzien worden om, daar waar het past, opnieuw in de oude spelling te worden gezet; was hij getypt of gezet, dan zal hij misschien moeten herzet of in tal van exemplaren hertypet moeten worden.

Het is overigens vaak moeilijk uit te maken, beweren zij, welke schrijfwijze moet worden toegepast, onder meer: als men onder dictee werkt; als men de datum van oprichting van een genootschap, vereniging of lichaam niet kent; als de datum van inwerking-treding van de wet niet gekend is; als men niet kan uitmaken op welke datum het besluit tot vereenvoudiging van de spelling van het Nederlands van kracht is geworden; als de teksten stenografisch of telefonisch werden opgenomen en, op het ogenblik waarop de vraag rijst welke spelling dient gebruikt, elke opgave van de bron waaraan die teksten werden ontleend, ontbreekt.

Speciale omstandigheden hebben, inzonderheid voor België, de zaak nog ingewikkelder gemaakt.

Eerst, politieke omstandigheden. En hier moeten wij twee periodes onderscheiden, namelijk van 1815 tot 1830, en van 1830 tot 1898.

Van 1815 tot 1830, dus gedurende de vereniging van

België met Holland, was de Nederlandse tekst van de wetten en besluiten rechtskrachtig: hoe spelt men teksten uit die tijd?

Van 1830 tot 1898 — invoering van de wet van 18 April 1898 betreffende het gebruik der Vlaamse taal in de officiële bekendmakingen, — waren de Franse teksten weliswaar over het algemeen vergezeld van een Nederlandse vertaling, maar deze vertaling had hoegenaamd geen kracht van wet. De wetteksten van vóór de wet van 18 April 1898 hoeft men dus niet — als wetteksten — in de oude spelling aan te halen.

Ten tweede, taalkundige omstandigheden:

Hoe citeert men — als men niet de nadruk legt op het woordelijke van het citaat — teksten van vóór de invoering van de spelling De Vries en Te Winkel? Bovendien tot 1937 hadden wij de spelling De Vries en Te Winkel; in 1937 werd de spelling van de Vlaamse gemeenten en gemeenten uit de Brusselse agglomeratie gewijzigd; bij het besluit van de Regent van 9 Maart 1946 werd de nieuwe spelling van het Nederlands ingevoerd, en kort nadien verplichtend gesteld; het besluit van 20 December 1949, verschenen in het Staatsblad van 29 December 1949, heeft de schrijfwijze van de Belgische gemeentenamen vastgesteld.

Dus, mag men schrijven «Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde» omdat het koninklijk besluit dat bedoelde Academie opgericht heeft, dagtekent van vóór de inwerkingtreding van de wet van 18 April 1898. Ware zij opgericht geworden na de wet van 1898, dan zou men daarentegen moeten spellen: «Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde». En ware dat genootschap na de invoering van het besluit van 9 Maart 1946 opgericht geworden, dan zou men vanzelfsprekend moeten schrijven: «Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde».

Om het met een ander voorbeeld duidelijk te maken — gesteld dat een dergelijk organisme zou bestaan —: hoe kan men te weten komen of men moet spellen: «De Vlaamse Vereeniging van Droogenbosch» (opgericht vóór de vereenvoudiging van de spelling der gemeentenamen, doorgevoerd in 1937); «De Vlaamse Vereeniging van Droogenbosch» (onmiddellijk na die vereenvoudiging); «De Vlaamse Vereniging van Droogenbosch» (na de invoering van de nieuwe spelling ingevolge het besluit van 9 Maart 1946), of «De Vlaamse Vereniging van Drogenbos» (na de inwerkingtreding van het besluit van 20 December 1949 tot vaststelling van de schrijfwijze der gemeentenamen).

Het heeft geen zin, zo besluiten de voorstanders van de vereenvoudiging, de oude spelling af te schaffen en ze praktisch toch te behouden, zodat er twee spellingen bestaan;

Het heeft geen zin een regeling in te voeren die de spelling van het Nederlands al even moeilijk maakt als de vroegere, die tal van mensen zal onthutsen, die, vooral binnen enkele jaren, een duidelijk begrip van de behandelde zaak beduidend zal hinderen;

Het heeft geen zin, een regeling in te voeren, zo spitsvondig, dat ze, vooral binnen enkele jaren, niet uiteen te houden is en feitelijk nooit naar behoren zal worden toegepast.

* * *

Besluit

Door de invoering van de regels betreffende de nieuwe spelling, die vervat zijn in de bijlage, gevoegd bij het besluit van de Regent van 9 Maart 1946, — e of ee, o of oo, sch, enz. — is de spellingkwestie op

verre na niet in het reine getrokken. Terloops mogen hier twee kwesties worden aangestipt: de spelling van de bastaardwoorden en van de aardrijkskundige benamingen. De oplossing was in het vooruitzicht gesteld. Immers, artikel 4 van het besluit van de Regent van 9 Maart 1946 bepaalt: «Een bestendige commissie van advies zal er mede belast worden aan de regering voorstellen te doen inzake de uitvoering van de genomen conclusies, de toepassing van de vastgestelde regels en de overgangsmaatregelen.» In het Verslag aan de Regent, dat aan bedoeld besluit voorafgaat, staat verder te lezen: «Hieraan voeg ik toe dat, om de werkzaamheden van de commissie te voltooien, overwogen wordt binnenkort beperkte commissies op te richten, die o.m. er mede belast zullen zijn de nieuwe woordenlijst op te stellen waarvan sprake sub 2 der overgangsbepalingen van de bij onderhavig besluit gevoegde bijlage en de schrijfwijze vast te leggen van de bastaardwoorden en de aardrijkskundige namen. Deze verschillende werkzaamheden zouden geëindigd zijn vóór de datum die vastgesteld is voor de algemene invoering van de nieuwe regels.» Elke regeling is echter tot dusver uitgebleven.

Ook aan de vraag of de vereenvoudigde spelling al dan niet zou behoren toegepast te worden wanneer het gaat om citaten van teksten uit wetten of besluiten, en om de schrijfwijze van bepaalde genootschappen en organismen, zou onverwijld de volle aandacht moeten worden geschonken.

Het is immers geen academische discussie meer.

Inderdaad, de ambtenaren van Rijk, provincie en gemeente, feitelijk van al de overheidsdiensten, staan, bij het opmaken van betogen, verslagen, memories, enz., telkens als zij een wetteksten te citeren hebben, voor dezelfde vraag. En die vraag werd en wordt in uiteenlopende zin beantwoord.

Het Belgisch Staatsblad, aan de andere kant, bezorgt geregeld, in brochurevorm, herdrukken of overdrucken van de voornaamste wetten en besluiten die bepaalde categorieën van personen kunnen aanbelangen, en brengt die brochures in de handel.

Uitgevers en particulieren, ten slotte, om aan een dringende behoefte te voldoen, nemen de vereenvoudiging van de spelling te baat om, op eigen hand of met de medewerking van commentatoren, met of zonder toelichting, de wetboeken, de voornaamste wetten betreffende onderwijs, recht, financiering, arbeidswetgeving, enz., in de handel te brengen. Sommigen hebben die teksten in hun oorspronkelijke spelling behouden; andere daarentegen hebben ze gewoonweg in de nieuwe spelling omgezet.

De verwarring is dus groot. En ze stijgt met de dag.

In twee werken, van de hand van twee verschillende schrijvers, zal men dus één en hetzelfde citaat op twee manieren geschreven zien, naar gelang de schrijvers voorstanders waren van de vereenvoudiging of van het behoud van de oude spelling. Heeft het zin dat van sommige wetboeken, van tal van belangrijke wetten en besluiten, — Grondwet, provinciale wet, gemeentewet, jachtwet, enz. — twee versies, een in de oude spelling en een in de nieuwe spelling, in omloop zijn? Onbewust, te goeder trouw, zal men dus misschien een wetteksten verkeerd citeren, gewoon omdat het toeval wilde dat een van die versies de eerste bij de hand was. En gesteld dat een ministerie, een overheidsdienst, een bibliotheek uit het buitenland aan een boekhandel, zelfs een overheidsdienst in België vraagt hem de officiële tekst van een bepaalde wet te bezorgen; hoe onthutst zal men ginder niet opkijken als men toevallig de uit België toegezonden tekst gaat vergelijken met de tekst, aangetroffen in een verhandeling, een handboek, of zelfs in een officiële

cieel bescheid, en tot de bevinding komt dat beide teksten niet woordelijk dezelfde zijn...

Voorzeker, volgens het besluit van 9 Maart 1946 tot invoering van de nieuwe spelling, is het gebruik van deze spelling niet verplichtend voor particulieren. Het ligt echter voor de hand dat de uitgevers, mits tijdige voorlichting, in hun eigen belang trouwens, zich naar de van overheidswege voorgeschreven regels zouden gedragen hebben. Heeft het wel nut de uitgevers en commentatoren een weg te laten opgaan die later misschien de verkeerde zal blijken? Is het geraden de kopers van dergelijke boeken en verhandelingen, zowel de administratie als de particulieren, op zeker ogenblik tot de bevinding te laten komen dat hun boek, vaak een duur boek, verder onbruikbaar is?

Onverwijd moeten dus richtlijnen verstrekt worden aan de overheidsdiensten. De particulieren zullen er zich, in hun eigen belang, naar schikken.

Het aangewezen lichaam om die zaak in het reine te brengen blijkt de gemengde commissie te zijn, bedoeld in artikel 4 van het besluit van 9 Maart 1946. Dit artikel 4 bepaalt: «Een gemengde commissie van advies zal er mede belast worden aan de regering voorstellen te doen inzake de uitvoering van de genomen conclusies, de toepassing van de vastgestelde regels en de overgangsmaatregelen.»

Ten slotte weze nog aangestipt dat deze aangelegenheid op een ruim plan onder ogen moet worden genomen, en dat het geraden ware ze in overleg met Nederland te regelen. Immers, artikel 2 van datzelfde besluit van 9 Maart 1946 bepaalt: «De in voorgaand artikel vermelde conclusies en regels kunnen slechts gewijzigd worden in overleg met de Nederlandsche regering.»

H. HEYMANS.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 7 Februari 1952.

Voorzitter-Verslaggever: M. Smetryns.

Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Uitlegging ener overeenkomst. — Overlijden van een der partijen: tijdsbepaling en niet voorwaarde. — Geen overeenkomst omtrent een nog niet opgevallen nalatenschap.

Door de beslissing, dat de in het geding bedoelde overeenkomst met tijdsbepaling (het overlijden van een der partijen) en niet onder voorwaarde werd aangegaan en niet betrof een nog niet opgevallen nalatenschap, heeft het Hof van Beroep die overeenkomst uitgelegd in een zin, die niet strijdig is met haar bewoordingen, zodat die uitlegging in casu onaanvaardbaar is.

Sacré e.a. t/ Janssens J. en Vreven R.

Gelet op het bestreden arrest, door het Hof van Beroep te Luik de 2 Juni 1949 gewezen;

Over het enig middel: schending der artikelen 791, 1130, 1134, 1168, 1181, 1600, 1319, 1320, 1322 en 2262 van het Burgerlijk Wetboek, van de bewijskracht der onderhandse akte, op 18 September 1908 door wijlen Mevrouw Warnots-Leunen en wijlen de Heer Fernand Leunen ondertekend, en van de bindende kracht van deze akte,

doordat het bestreden arrest, — na de bewoordingen van voornoemde akte te hebben weergegeven, waaruit bleek dat Mevrouw Warnots-Leunen zich verbond een huis met aanhorigheden en tuin, gelegen te St Truiden, Ridderstraat, 30 Wijk H, nummers 280 h en 346 h, groot zeven aren, te kopen en dit goed niet te vreemden, en dat bedongen werd dat na het overlijden van Mevrouw Warnots-Leunen het goed in volle eigendom zou overgaan op Fernand Leunen, en na vastgesteld te hebben dat bij onderhandse akte van 22 Mei 1939 Fernand Leunen aan notaris Vreven, tweede verweerder, zijn rechten, spruitende uit de overeenkomst van 18 September 1908, heeft afgestaan, na impliciet te hebben erkend dat de Heer Janssens, eerste ver-

weerder, het betwiste goed van notaris Vreven had gekocht en in bezit hield, en dat eisers in verbreking de erfgenamen waren van Mevrouw Warnots-Leunen, na vastgesteld te hebben dat Mevrouw Leunen de 16 April 1942 en Fernand Leunen de 11 October 1939 waren overleden en zonder betwist te hebben, dat een der door de akte van 18 September 1908 voorziene voorwaarden bestond in het vooroverlijden van Mevrouw Warnots-Leunen, — de vordering van eisers in verbreking heeft afgewezen, die er toe strekte te horen zeggen voor recht, dat het hierboven omschreven goed hun toebehoorde, verweerders in verbreking te horen veroordelen om het betwiste goed te ontruimen en zekere vergoedingen, die zij hadden ontvangen wegens bezetting van dat goed, terug te betalen — op grond dat de onderhandse akten van 18 September 1908 en 22 Mei 1939 niet nietig waren, dat meer bepaald in de akte van 18 September 1908 niet bedongen werd betreffende, maar tegenover de nalatenschap van voormelde Mevrouw Warnots-Leunen, dat dus de dertigjarige verjaring met recht door verweerders in verbreking tegen eisers werd ingeroepen en dat daarom de opwerping van eisers, volgens dewelke de voorwaarden der overeenkomst, te weten het vooroverlijden van Mevrouw Leunen, niet vervuld waren, ongegrond was;

terwijl uit de tekst der overeenkomst van 18 September 1908, zoals die door het bestreden arrest wordt weergegeven, blijkt dat het hier ging om een beding betreffende de toekomstige nalatenschap van Mevrouw Warnots-Leunen;

terwijl namelijk uit die tekst bleek dat het ging om een beding, betreffende het hierboven omschreven goed, voor zover het tot de nalatenschap van voornoemde Mevrouw Leunen zou behoren;

terwijl de akte van 22 Mei 1939, waardoor Fernand Leunen aan tweede verweerder de rechten overdroeg, die hij aan de overeenkomst van 18 September 1908 ontleende, eveneens een beding uitmaakte betreffende een toekomstige nalatenschap;

terwijl dus zowel de akte van 18 September 1908 als die van 22 Mei 1939 nietig waren;

terwijl dientengevolge de dertigjarige verjaring tegen eisers niet kon worden ingeroepen;

en dus bedoelde akte van 18 September 1908 geen gevolg kon hebben, indien de daarin voorziene voorwaarden niet vervuld waren:

Aangaande het eerste onderdeel :

Overwegende dat het bestreden arrest vaststelt, dat bij overeenkomst van 18 September 1908 Fernand Leunen aan zijn moeder Mevrouw Weduwe Leunen-Warnots voor de duur van haar leven te leen gaf een som van 30.000 frank, bestemd tot de aankoop van een bepaald huis, hetwelk niet mocht worden verkocht en dienen moest tot waarborg der lening; dat verder onder andere bedongen werd dat bij het overlijden van Mevrouw Leunen-Warnots de schuld tenietgegaan zou zijn en het huis met alle daaraan gebrachte veranderingen en aanpassingen in volle eigendom zou overgaan aan Fernand Leunen;

Overwegende dat, wanneer de bestreden beslissing aanneemt dat, naar de wil der partijen voormelde overeenkomst ten aanzien van het aan te kopen huis aan Fernand Leunen een actuele schuldvordering toekende, waarvan alleen de opeisbaarheid tot de dag van het overlijden van Mevrouw Leunen-Warnots was uitgesteld en dienvolgens geen beding betreffende een toekomstige erfenis uitmaakte, zij het contract uitlegt in een zin, welke niet strijdig is met zijn bewoordingen; dat de uitlegging van het Hof van Beroep derhalve in cassatie onaantastbaar is;

Overwegende dat, vermits de overeenkomst van 18 September 1908 geen beding betreffende de toekomstige erfenis van Mevrouw Leunen-Warnots uitmaakte, het bestreden arrest terecht heeft beslist dat de overeenkomst van 22 Mei 1939, waarbij Fernand Leunen de hem krachtens het eerste contract toegekende rechten aan notaris Vreven heeft verkocht evenmin als dergelijk beding kan worden beschouwd;

Dat het middel in zijn eerste onderdeel ongegrond is;

Aangaande het tweede onderdeel :

Overwegende dat aanleggers beweren dat de dertigjarige verjaring der vordering tot vernietiging van de overeenkomst dd. 18 September 1908 niet verkregen was op 24 April 1944, datum waarop de eis tot vernietiging werd ingesteld, en pas een aanvang heeft genomen de 16 April 1942, dag van het overlijden van Mevrouw Leunen, omdat de overeenkomst van 18 September 1908 een beding betreffende een toekomstige erfenis uitmaakt;

Overwegende dat uit het hierboven op het eerste onderdeel van het middel gegeven antwoord blijkt dat bedoeld contract geen zodanig karakter vertoont;

Dat het middel derhalve in zijn tweede onderdeel feitelijke grondslag mist;

Aangaande het derde onderdeel :

Overwegende dat het bestreden arrest door aan te nemen, dat alleen de uitoefening van het aan Fernand Leunen toegekende recht, wat betreft het betwiste eigendom, uitgesteld was tot de dag van het overlijden van Mevrouw Leunen, ipso facto heeft beslist dat het recht van Fernand Leunen niet voorwaardelijk was, als zijnde afhankelijk gesteld van het vooroverlijden van Mevrouw Leunen; dat Fernand Leunen derhalve vóór het overlijden van zijn moeder het hem door de akte van 18 September 1908 verleende recht geldig aan notaris Vreven heeft kunnen overdragen;

Dat het middel derhalve in zijn tweede onderdeel aangenomen worden;

Om die redenen,
Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanleggers tot de kosten en tot een vergoeding van 150 frank jegens de verweerders.

NOOT : Het bestreden arrest van het Hof te Luik d.d. 2 Juni 1949 is in dit nummer opgenomen.

HOF VAN BEROEP TE LUIK

5e Kamer. — 2 Juni 1949.

Voorzitter : M. Claessens.

Raadsheren : MM. Verreydt en Goffinet.

Advocaat-Generaal : M. Kellens.

Advocaten : Mrs Rey, Vanberckel, Jenné en Van Dievoet.

1. **Rechterlijke organisatie.** — Wanneer de Rechtbank zich advocaten als rechters toevoegt moeten de bij artikel 203 der wet van 1869 en paragraaf XVII van het enig artikel der wet van 25 October 1919 gestelde vereisten uit het vonnis blijken.
2. **Geldlening.** — In principe een eenzijdig contract. — Niet-toepasselijkheid van de vormvoorschriften van artikel 1325 B.W. — In casu een overeenkomst met tijdsbepaling. — Geen overeenkomst over een nog niet opgevallen nalatenschap.
3. **Burgerlijke rechtsvordering.** — Oproeping in tussenkomst, strekkende tot gemeenverklaring van de te wijzen beslissing, mogelijk voor de eerste maal in hoger beroep.

1. *Art. 203 der wet van 18 Juni 1869 laat aan de de kamer van drie rechters der Rechtbanken van Eerste Aanleg toe, bij gebreke aan effectieve of plaatsvervangende rechters, beroep te doen op een advocaat op voorwaarde dat deze Belg is, 25 jaar oud, ingeschreven bij de balie en de oudste tegenwoordig ter zitting volgens de orde op de lijst. Paragraaf XVII van het enig artikel der wet van 25 October 1919 laat toe bij gebreke aan voldoende plaatsvervangende rechters, de rechtbank samen te stellen door het assumeren van een of twee advocaten, mits zij voldoen aan de bij het derde lid van art. 203 der wet van 18 Juni 1869 gestelde vereisten.*

Daar de samenstelling der rechtbanken van openbare orde is moet de vervulling van voormelde vereisten op ondubbelzinnige wijze in het vonnis worden geconstateerd.

De summierse vermelding in het vonnis dat twee bij name genoemde advocaten geassumeerd werden volgens de wet volstaat niet.

2. *De geldlening is in principe een eenzijdig contract, waarbij de ontlener alleen verbintenissen aangaat. De overeenkomst, waarbij een zoon een uit de liquidatie van de nalatenschap van zijn vader voortkomende som van 30.000 Fr. aan zijn moeder «haar leven lang» in leen geeft, met het oog op de aankoop van een huis, dat «niet meer zal mogen verkocht worden en dienen zal tot waarborg der lening», zodat bij het overlijden van de moeder «de lening zal zijn uitgedoofd en het huis in volle eigendom op de lener zal overgaan» is geen wederkerige overeenkomst. De bepaling, dat de lening voor het leven wordt toegestaan, is een tijdsbepaling; de bij artikelen 1888 en 1899 B. W. omschreven verplichting van de lener, waarbij hij het geleende voor het verstrijken van de overeengekomen termijn niet mag terugvorderen, spruit niet voort uit de overeenkomst van geldlening maar uit de tijdsbepaling.*

Vermits in casu de ontlener alleen verbintenissen heeft aangegaan zijn de vormvoorschriften van art. 1325 B.W. niet toepasselijk.

De litigieuze overeenkomst betreft geen overeenkomst over een nog niet opengevallen nalatenschap. Zij doet alleen een schuldvordering ontstaan, welke bij het overlijden van de moeder opeisbaar is.

3. *De oproeping in tussenkomst, strekkende tot gemeenverklaring van de te wijzen beslissing, kan voor de eerste maal in hoger beroep worden gedaan. Zij is evenwel slechts gegrond in de mate, dat de te wijzen beslissing aan de opgeroepen partij enig voor- of nadeel kan berokkenen.*

Vreven en Janssens t/ Sacré e.a.

Gezien in uitvoerbare uitgifte het vonnis der Burgerlijke Rechtbank te Hasselt van 9 October 1946, waartegen beroep;

Gezien de regelmatige beroepen van 21, 22, 24 en 27 Januari 1947 voor beroeper Janssen, en 20, 21, 22, 24 en 27 Januari 1947 voor beroeper Vreven, tegen voormeld vonnis, en waarvan de ontvankelijkheid niet betwist wordt.

Nopens de Procedure :

Overwegende dat het vonnis waartegen beroep nietig is;

Overwegende dat dit vonnis vermeldt, dat het gewezen werd in openbare zitting, alwaar zetelden de HH. Van Soest, rechter, de oudste rechter in rang van benoeming, dienstdoende voorzitter, omdat de voorzitter zich had verschoond, Verpoorten, advocaat te Hasselt, Maris, advocaat te Leopoldsborg, beiden geassumeerd volgens de Wet, en Tits, griffier.

Overwegende dat art. 203 der Wet van 18 Juni 1869 aan de kamers van drie rechters der rechtbanken van eerste aanleg toelaat, bij gebreke aan effectieve of plaatsvervangende rechters, beroep te doen op een advocaat, op voorwaarde dat deze Belg is, 25 jaar oud, ingeschreven bij de balie, en de oudste tegenwoordig ter zitting volgens de orde op de lijst, dat § XVII van het vorig artikel der wet van 25 October 1919 toelaat bij gebrek aan voldoende plaatsvervangende rechters, de rechtbank samen te stellen door het assumeren van een of twee advocaten, mits deze voldoen aan de bij het derde lid van artikel 203 der Wet van 18 Juni 1869 gestelde vereisten;

Overwegende dat de advocaten slechts geroepen kunnen worden de functie van rechters te vervullen in de door de Wet voorgeschreven voorwaarden;

Dat, daar de samenstelling der rechtbanken van publieke orde is, het bestaan dier voorwaarden op ondubbelzinnige wijze dient vastgesteld te worden; dat bijgevolg elk vonnis het bewijs moet bevatten, dat de rechtbank, die het gewezen heeft, op wettelijke wijze samengesteld was;

Overwegende dat de summier vermelding in het vonnis, dat de HH. Verpoorten, advocaat te Hasselt, en Maris, advocaat te Leopoldsborg, geassumeerd werden volgens de Wet, niet volstaat. (Verbreking, 11 December 1933, Pas. 1934, I, 102; Verbreking, 11 Juli 1946, Pas. 1946, I, 298; Verbreking, 23 September 1948, Pas. 1948, I, 505).

Ten gronde :

Overwegende dat geïntimeerden, oorspronkelijke aanleggers, bij geregistreerd exploit van deurwaarder Haesen van St Truiden d.d. 24 April 1944, en waarvan melding van de inhoud gemaakt is geworden in de rand der overschrijving van 1 April 1943 boek 3068,

n° 54, door de H. Hypotheekbewaarder d.d. 21 Juni 1946, gedagvaard hebben om te horen zeggen voor recht dat het huis met aanhorigheden en tuin, gelegen te St Truiden, Ridderstraat, 30, Wijk H, nummers 280 h en 346 h groot zeven aren, hun toebehoort als wettige erfgenamen van wijlen Mevrouw Weduwe Leunen-Warnots en dat beroepers van gemeld goed bezit hebben genomen zonder titel noch recht; bijgevolg en ieder persoonlijk te veroordelen dit goed te ontruimen en ter vrije beschikking te stellen van eisers; beroepers daarenboven te veroordelen tot terugbetaling van sommige vergoedingen door hen ontvangen als schadevergoeding wegens bezetting van gemeld huis, onder voorbehoud elke andere vergoeding op te eisen waarop geïntimeerden zouden kunnen recht hebben.

Overwegende dat te dien einde geïntimeerden de nietigheid inroepen van twee onderhandse akten, waarvan de eerste d.d. 18 September 1908 gesloten werd tussen enerzijds wijlen Mevrouw Weduwe Leunen-Warnots, overleden de 16 April 1942 en in wiens rechten geïntimeerden getreden zijn als haar enige wettige erfgenamen, en anderzijds haar zoon wijlen Fernand Leunen, overleden de 11 October 1939; de tweede de dato 22 Mei 1939 gesloten tussen enerzijds wijlen Fernand Leunen voornoemd en anderzijds tweede gedaagde de H. Raoul Vreven, notaris te Sint Truiden;

Overwegende dat de rechter, ten einde de aard te beoordelen van de eis waaromtrent hij geroepen is uitspraak te doen, zich minder moet bekommeren om de door eisers eraan gegeven gratificatie dan wel om het voorwerp zelve en de strekking van deze eis;

Overwegende dat geïntimeerden, oorspronkelijke aanleggers dan slechts in hun eis in wederopeising der litigieuze onroerende goederen zullen slagen, wanneer zij kunnen bewijzen dat de onderhandse akten van 18 September 1908 en 22 Mei 1939 nietig zijn;

Overwegende dat luidens de overeenkomst van 18 September 1908, wijlen Fernand Leunen « tweede genoemde aan zijn moeder Mevrouw Wwe Leunen-Warnots, eerste genoemde, in leen gaf (donne en prêt) haar leven lang (sa vie durant) een som van 30.000 fr. voort te spruiten (à provenir) uit de likwidatie der erfenis van zijn vader, voor de aankoop van een huis gelegen, enz... hetwelk huis niet meer zal mogen verkocht worden en dienen zal tot waarborg der lening. Bij het overlijden van eerstgenoemde zal de lening uitgedoofd zijn en het huis met alle veranderingen en aanpassingen er aan te verwezenlijken (changements et appropriations à y effectuer) zal overgaan in volle eigendom aan tweede genoemde. Het vruchtgebruik van de helft dezer som, hetzij 15.000 fr. behoort toe door haar huwelijkskontraat aan eerstgenoemde dewelke een intrest zal betalen aan tweede genoemde van 4 % op de andere helft, hetzij een jaarlijkse intrest van 600 fr. »;

Overwegende dat bij onderhandse akte van 22 Mei 1939, in driedubbel opgesteld en geregistreerd, Fernand Leunen aan notaris Vreven, tweede gedaagde zijn rechten spruitende uit de overeenkomst van 18 September 1908, heeft afgestaan mits de prijs van 100.000 frank voorop betaald;

Overwegende dat geïntimeerden ten onrechte de nietigheid opwerpen der overeenkomst van 18 September 1908, om reden het instrumentum niet beantwoordt aan de voorschriften van art. 1325 van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende dat niet betwist kan worden dat de overeenkomst van 18 September 1908 uiteraard een lening tot voorrang heeft, toegestaan onder bepaalde

voorwaarden door Fernand Leunen, geldschiet, aan zijn moeder Mevrouw Wwe Leunen-Warnots, ontleenster;

Overwegende dat de lening in principe een eenzijdig kontrakt (contrat unilatéral) is, waarbij de ontleener alleen verplichtingen aangaat;

Overwegende dat geïntimeerden alsmede de eerste rechter ten onrechte de mening zijn toegedaan dat voormelde overeenkomst wederzijdse verplichtingen beoogde; dat het beding dat de geldlening is toegestaan aan Mevrouw Leunen, haar leven lang, de bepaling is van een termijn; dat zo dergelijk beding weliswaar verplichtingen medebrengt voor de geldschiet, namelijk deze van het geleende niet terug te eisen voor de gestelde vervaldag, dergelijke verplichting, voorzien bij art. 1888 en 1899 van het Burgerlijk Wetboek, nochtans niet voortspuit uit de overeenkomst van geldlening, maar uit de termijn zelve (De Page, Droit Civil, T. V, Le Prêt, n° 118, 3°; Kluyskens, Beginselen Burgerlijk Recht, IV° deel, Titel X, De Lening n° 432, 2°);

Overwegende verder dat de vermelding in de overeenkomst « voort te spruiten uit de likwidatie der nalatenschap (à provenir de la liquidation de la succession) » en niet zoals de eerste rechter dit verkeerd vertaalde: « te nemen uit de erfenis » evenmin een verplichting voor de geldschiet inhoudt, hetzij deze van de ontleenster in het bezit te stellen van het ontleende; dat dit beding voor doel heeft de herkomst van het geleende geld te onderlijnen met het oog op de verrechtvaardiging van de melding betreffende het vruchtgebruik, later in de overeenkomst aangehaald;

Overwegende trouwens dat op zelfde 18 September 1908, bij akte verleden voor Mr Coemans, Notaris te St Truiden, Mevrouw Leunen, het in de litigieuze overeenkomst bedoelde huis aankocht voor de prijs van 25.000 fr. op staande voet (présentement) betaald door de heer Arsène Leunen, bij middel van gelden hem te dien einde overhandigd door de aankoopster, waarvan kwijting;

Overwegende dat daar verplichtingen bestonden in hoofde der ontleenster, het instrumentum der overeenkomst niet onderworpen was aan de voorschriften van art. 1325 van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende bovendien dat zoals de eerste rechter het oordeelkundig vaststelde, de litigieuze overeenkomst door beide partijen uitgevoerd werd; dat bijgevolg eensluidend § 4 van art. 1325 van het Burgerlijk Wetboek, de opwerping van nietigheid bij gebrek aan vorm, alle grond mist;

Overwegende dat geïntimeerden verder staande houden dat de overeenkomsten van 18 September 1908 en 22 Mei 1939 bedingen zijn betreffende een toekomstige erfenis en als dusdanig nietig zijn, wijl verboden door art. 1130 van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende dat met het oog op de gegrondheid dezer opwerping dient nagegaan te worden welk het inzicht der partijen is geweest;

Overwegende dat vooreerst dient aangestipt te worden dat voormelde overeenkomst van 18 September 1908, aangegaan is geworden tussen Mevrouw Wwe Leunen-Warnots en haar enige wettige reservataire erfgenaam, haar zoon Fernand Leunen;

Overwegende dat geen enkel ogenblik kan getwijfeld worden aan de inzichten van partijen op 18 September 1908, bij het opstellen van de litigieuze overeenkomst;

Dat daar waar geïntimeerden zelve wijlen Fernand Leunen beschrijven als een lichtzinnige, veel verterende en verkwistende jongeling, het van zelfsprekend is dat gelet op de herkomst van het geleende kapitaal, de grote bekommernis van Mevrouw Leunen is

geweest, dit kapitaal aan de onmiddellijke greep van haar zoon te onttrekken;

Dat het voorwerp en het doel der overeenkomst niet is geweest, hare erfenis of een deel ervan, maar wel het erfdeel dat de zoon verkregen had in de erfenis van zijn vader, en dit zolang mogelijk en zo goed mogelijk te vrijwaren;

Overwegende dat partijen met dit doel stipuleerden tegen de erfenis en niet betreffende de erfenis van Mevrouw Leunen, een conventionneel recht hebbende gevestigd, te weten een recht van schuldeiser (un droit de créance) dat slechts eisbaar zal zijn bij het overlijden der ontleenster;

Overwegende dat zulke verbintenissen geen beding is over een toekomstige erfenis. (Laurent, Droit Civil, T. XVI, n° 101. — « Des promesses qui ne doivent être acquittées qu'à la mort du promettant ne sont pas des conventions sur successions futures, il y a dette actuelle, le paiement en est ajourné. » De Page, Droit Civil, T. IX, n° 558. — « Lorsque les parties créent un droit conventionnel qui ne sera exigible qu'au décès de l'une d'elles... elles ne disposent nullement d'un bien faisant partie de la succession de la personne à la mort de laquelle le droit stipulé devient exigible. Elles ne concluent donc pas, ce faisant, un pacte sur succession future. »)

Overwegende dat door de overeenkomst van 18 September 1908 er in hoofde van Mevrouw Wwe Leunen-Warnots, actuele schuld (dette actuelle) bestond, waarvan de betaling uitgesteld was;

Overwegende dat de rechten van Fernand Leunen in de overeenkomst, deze zijn van een schuldeiser, zij het dan ook dat hij wettige erfgenaam was van de ontleenster; dat zo bij voorbeeld Fernand Leunen de erfenis zijner moeder zou hebben verworpen, hij niettemin gerechtigd bleef de uitvoering der overeenkomst van 18 September 1908 te vorderen in zijn hoedanigheid van schuldeiser zijner moeder; dat de rechten van Fernand Leunen niet zijn *nopens* de erfenis van zijn moeder, maar tegen de erfenis (Planiol, Droit Civil, T. II, n° 1015. La prohibition contenue dans l'art. 1130 du Code Civil n'atteint que les conventions ayant véritablement pour objet la succession future et les droits que les parties auront à faire valoir dans cette succession...)

On ne doit pas considérer comme telle une convention, dont l'exécution est suspendue jusqu'à la mort d'une personne, si elle a pour objet autre chose que la succession... Telle une créance dont l'exigibilité seule est suspendue jusqu'à la mort du débiteur; elle deviendra exigible contre sa succession, mais elle n'est pas pour cela un droit compris dans la succession et qu'on puisse faire valoir à titre d'héritier. »

Overwegende dat Fernand Leunen, schuldeiser zijner moeder, volkomen gerechtigd was zijn rechten te vervreemden (art. 1598 van het Burgerlijk Wetboek; Kluyskens, Beginselen Burgerlijk Recht, Boek IV, Titel VI, De Verkoop, n° 164 en volgende);

Dat bijgevolg afgezien van de vraag betreffende de verjaring, de overeenkomst van 22 Mei 1939, waarbij Fernand Leunen, schuldeiser in de overeenkomst van 18 September 1908, zijn rechten in deze overeenkomst aan tweede gedaagde verkocht, eveneens geen beding is betreffende een toekomstige erfenis;

Overwegende dat geïntimeerden te vergeefs aanhalen dat de overeenkomst van 18 September 1908 gesloten zoude zijn geweest « intuitu personae »;

Dat dergelijke overeenkomsten bezield zijn met een geest van gift (libéralité); dat ter zake te vergeefs gezocht moet worden naar enig inzicht van wege Mevrouw Wwe Leunen-Warnots, aan haar zoon een

schenking of gift te doen; dat te dien einde men zich moet terug plaatsen op 18 September 1908; en partijen op dat ogenblik niet eens de gebeurtenissen van 1914-1918 met hun economische gevolgen en munt-devaluaties konden voorzien. Dat evenmin het beding dat het in de overeenkomst bepaald onroerend goed met al zijn veranderingen en aanpassingen aan de schuldeiser in volle eigendom zal medeovergaan, als een gift kan aangezien worden, ten overstaan van het te dien tijde merklijk verschil tussen het geleende kapitaal 30.000 frank en de prijs van het aangekocht goed 25.000 fr.;

Overwegende dat beroepers opwerpen dat elk geding betreffende de overeenkomst van 18 September 1908 door het verstrijken van de dertig-jarige termijn voorzien bij art. 2262 Burgerlijk Wetboek, in elk geval verjaard is;

Overwegende dat de overeenkomst van 18 September 1908 uitgevoerd werd door beide contracterende partijen gedurende meer dan dertig jaren; dat deze termijn verstreken was alvorens Fernand Leunen op 22 Mei 1939 zijn rechten in voormelde overeenkomst van 18 September 1908 afstond; dat gezegde overeenkomst geen beding zijnde nopens een toekomstige erfenis, de verjaring van art. 2262 Burgerlijk Wetboek met recht tegengesteld wordt aan geïntimeerden, dewelke in de plaats zijn getreden van hun rechtsvoorganger, Mevrouw Wwe Leunen-Warnots, derwijze dat ook de opwerping van geïntimeerden volgens dewelke de voorwaarden der overeenkomst niet vervuld werden, n.l. het vooroverlijden van Mevrouw Leunen, — beroeper Vreven geen rechten heeft kunnen putten uit de overname van 22 Mei 1939, grond mist;

Dat tengevolge de verwerping door Mevrouw Wwe Leunen-Warnots van de erfenis van haar zoon, er geen confusie van rechten is ontstaan en Fernand Leunen of dezes rechthebbenden schuldeisers zijn gebleven van Mevrouw Wwe Leunen;

Overwegende dat beroeper Janssens, bij exploit van deurwaarder Haesen te St Truiden, in dato 6 Juni 1947, geïntimeerde Vanormelingen Maurice, Notaris te St Truiden, voor de eerste maal voor het Hof heeft gedaagd in tussenkomen, in gemeenverklaring van het te wijzen arrest;

Overwegende dat zo eensluidend art. 466 Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging de oproeping in tussenkomen of in gemeenverklaring ener rechterlijke beslissing ontvankelijk is, zelfs voor de eerste maal in beroep, deze nochtans slechts gegrond is voor zoverre de te wijzen beslissing enig voor- of nadeel voor de gedaagde in gemeenverklaring zoude kunnen medeslepen;

Overwegende dat de beslissing, welke ook de uitslag ervan weze, voor de opgeroepene in gemeenverklaring op zich zelve geen gevolgen kan medeslepen; dat inderdaad de verantwoordelijkheid van de instrumenterende notaris, dan slechts in het gedrang zoude kunnen gebracht worden wanneer het bewezen ware dat hij een schadeberokkenende nalatigheid in de uitoefening zijner ministeriële ambtsplichten zoude bedreven hebben;

Om deze beweegredenen :

Gelet op art. 24 der Wet van 15 Juni 1935, art. 473 Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging;

Het Hof,

Alle andere besluiten van de hand wijzende;

Ontvangt de beroepen;

Doet het vonnis waartegen beroep teniet;

Trekt de zaak tot zich en bij nieuwe beschikking oordelende :

Verklaart de eis ongegrond;

Wijst aanleggers ervan af veroordeelt hen tot de kosten van beide aanleggen;

Verklaart de eis in gemeenverklaring van het te wijzen arrest eveneens ongegrond; wijst aanlegger Janssens af van dit gedeelte van zijn eis en veroordeelt hem in de kosten.

NOOT : Het vonnis a quo van de Rechtbank te Hasselt, d.d. 9 October 1946, verscheen in het R.W. 1946/47, 325 vv. De voorziening in verbreking tegen bovenstaande beslissing werd bij het in dit nummer opgenomen arrest d.d. 7 Februari 1952 verworpen.

RAAD VAN STATE

4e Kamer — 14 Januari 1952.

Voorzitter : M. Vranckx (verslaggever).

Raadsheren : MM. Mast en Buch.

1. Nietigverklaring. — Ontvankelijkheid. — Voorafgaand beroep. — Administratieve beslissingen in betwiste zaken.
2. Administratieve beslissingen in betwiste zaken. — Definitief karakter. — Verstreken van de termijn van beroep.
3. Nietigverklaring. — Gronden. — Verkeerde toepassing van de wet. — Miskennis van het gezag van gewijsde.

1. *Niet ontvankelijk is een verzoek tot nietigverklaring tegen de beslissing van de Burgerlijke Invaliditeitscommissie, wanneer de verzoeker gebruik heeft gemaakt van zijn recht van beroep tegen deze beslissing en over dit beroep uitspraak werd gedaan door de Hogere Commissie van Beroep.*
2. *Waar binnen de gestelde termijn geen beroep werd ingesteld tegen een beslissing van de Burgerlijke Invaliditeitscommissie, die uitspraak heeft gedaan over het rechtstreeks verband tussen het schadelijk feit en de door verzoeker opgelopen verwondingen, is de betwisting op dit punt definitief beslecht en is deze uitspraak bindend.*
3. *De beslissing van de Hogere Commissie van Beroep die het definitieve karakter miskent van een beslissing der Burgerlijke Invaliditeitscommissie wordt wegens verkeerde toepassing van de wet vernietigd.*

Van Hulle t/ Belgische Staat (Minister van Wederopbouw).

De Raad van State,

.....

Gezien het verzoekschrift d.d. 10 April 1951;

.....

Overwegende dat het verzoek strekt tot de nietigverklaring van de beslissing d.d. 6 October 1949 van de Burgerlijke Invaliditeitscommissie te Gent en d.d. 16 Maart 1951 van de Hogere Commissie van beroep te Brussel, waarbij de aanvraag van verzoeker tot het bekomen van een burgerlijk invaliditeitspensioen, uit hoofde van ziekte opgedaan tijdens de deportatie, afgewezen werd;

Overwegende dat, bij beslissing d.d. 22 April 1948, de Burgerlijke Invaliditeitscommissie te Gent de vraag van verzoeker ontvankelijk en gegrond verklaarde en besliste dat er een rechtstreeks verband bestaat tussen het schadelijk feit en de door verzoeker opgelopen verwondingen en dat er diende overgegaan tot een onderzoek door de gerechtelijk-geneeskundige dienst,

die de aard, de belangrijkheid, de duur en de datum van aanvang der invaliditeit zou vaststellen; dat tegen deze aan de partijen betekende beslissing geen beroep werd ingesteld;

Overwegende dat het medisch protocol tot het besluit kwam dat de medisch aannemelijke oorsprong der invaliditeit te zoeken was in de levensvoorwaarden en zware arbeid in Duitsland als verplichte arbeider; dat, bij beslissing d.d. 6 October 1949, de Burgerlijke Invaliditeitscommissie te Gent, zonder de minste motivering aan te geven, aannemende dat het onvoldoende bewezen was dat er een verband bestond tussen de invaliditeit en een oorlogsfeit; dat deze beslissing werd bevestigd bij de beslissing d.d. 16 Maart 1951 van de Hogere Commissie van beroep te Brussel;

Overwegende dat verzoeker inroept dat de beslissing d.d. 22 April 1948 van de Burgerlijke Invaliditeitscommissie te Gent in kracht van gewijsde is getreden, daar geen der partijen tegen deze beslissing beroep heeft ingesteld;

Overwegende dat de tegenpartij laat gelden dat « de beslissing, die alleen uitspraak doet over het grondbeginsel van het vergoedingsrecht, niet definitief is en de bevoegde instantie, die de vergoeding moet toekennen, hierover opnieuw uitspraak moet doen »;

Overwegende dat de beslissingen van de Burgerlijke Invaliditeitscommissie een definitief karakter verkrijgen wanneer de wettelijke bepalingen, die deze procedure regelen, uitdrukkelijk of stilzwijgend dit karakter toekennen;

Overwegende dat artikel 27 van het koninklijk besluit van 15 September 1935 betreffende de rechtspleging inzake herstel van schade voortspuitende uit oorlogsfeiten, bepaalt dat een Hogere Commissie van beroep wordt ingesteld, er mede belast definitief en in laatste aanleg uitspraak te doen over de hogere beroepen ingesteld tegen de beslissingen in eerste aanleg omtrent de betwistingen, waartoe de toepassing der wetten op het herstel, toe te kennen aan burgerlijke oorlogsslachtoffers, zal aanleiding geven; dat, luidens artikel 37 van dit besluit, het hoger beroep, op straffe van verval, dient ingesteld te worden binnen de dertig dagen van de betekening van de getroffen beslissing;

Overwegende dat daaruit volgt dat, daar geen beroep werd ingesteld tegen de beslissing d.d. 22 April 1948 van de Burgerlijke Invaliditeitscommissie te Gent en deze beslissing uitspraak heeft gedaan over het rechtstreeks verband tussen het schadelijk feit en de door verzoeker opgelopen verwondingen, deze betwisting definitief werd beslecht en deze uitspraak bindend is; dat, door het definitief karakter dezer beslissingen niet te eerbiedigen, de Burgerlijke Invaliditeitscommissie te Gent en de Hogere Commissie van beroep te Brussel, door de bestreden beslissingen, de wet verkeerd hebben toegepast;

Overwegende dat verzoeker van zijn recht van beroep tegen de beslissing d.d. 6 October 1949 van de Burgerlijke Invaliditeitscommissie heeft gebruik gemaakt en over dit beroep werd uitspraak gedaan door de Hogere Commissie van beroep te Brussel bij beslissing d.d. 16 Maart 1951; dat derhalve het verzoek, in zover het strekt tot de vernietiging van de boven vermelde beslissing van de Burgerlijke Invaliditeitscommissie, niet ontvankelijk is,

Besluit :
Artikel 1.

De beslissing d.d. 16 Maart 1951 van de Hogere Commissie van beroep inzake burgerlijke invaliditeitspensioenen te Brussel is vernietigd; het beroep is voor het overige verworpen.

Artikel 2.

Dit arrest zal overgeschreven worden op de registers van boven vermelde Hogere Commissie van beroep inzake burgerlijke invaliditeitspensioenen en melding van dit arrest zal worden gemaakt op de rand van de vernietigde beslissing.

Artikel 3.

De zaak wordt verzonden naar de Hogere Commissie van beroep inzake burgerlijke invaliditeitspensioenen.

Artikel 4.

De betaling van het recht van 300 fr., wegens kosten, valt ten laste van de Staat.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer B. — 29 December 1951.

Voorzitter : M. Scheyvaerts.

Raadsheren : MM. Hodüm en Van Hal.

Advocaat-Generaal : M. Stryckmans.

Bediende. — Faillissement van de werkgever levert geen overmacht op t.a.v. de betaling van lonen en van de vergoeding wegens ontijdige vooropzegging. — Aard van de vergoeding en in acht te nemen termijn voor de opzegging. — Recht van de bediende om een zelfde handel of nijverheid als die van zijn vroegere werkgever te drijven.

Het faillissement van de werkgever levert geen overmacht op t.a.v. de betaling van lonen en van de vergoedingen wegens vooropzegging.

Naar algemeen wordt aanvaard moet niet worden nagegaan of de afgedankte werknemer al dan niet schade geleden heeft; de vergoeding wegens ontijdige vooropzegging is van forfaitaire aard en steunt op de vermoedelijke inzichten van partijen.

Het bedrag der vergoeding wegens ontijdige opzegging staat gelijk met de wedde, die de werknemer gedurende de in acht te nemen opzeggings-termijn zou ontvangen hebben.

Omtrent de in acht te nemen opzeggingstermijn bestaan geen bepaalde regels; rekening moet worden gehouden met het bedrag der wedde, de belangrijkheid van de betrekking, de ancienniteit en de moeilijkheden om een andere betrekking te vinden.

Het recht van een bediende om een zelfde handel of nijverheid te drijven als die van zijn vroegere werkgever is principieel onbeperkt; met het oog daarop mag hij zelfs gedurende zijn dienstverhouding doch na zijn werkuren stappen aanwenden; het aanwerven van werkvolk voor een mededinger is hem niet verboden zolang zulks niet de ontwrichting der diensten van de werkgever ten gevolge heeft en geen bedrieglijke handelingen daartoe worden aangewend.

V. C. t/ G. G.

II. — Wat schadevergoeding wegens contractbreuk betreft.

Overwegende dat uit de aangetekende brief welke appellante op 22 April 1950 aan geïntimeerde toestuurde duidelijk blijkt dat zij het wel is die een einde

stelde aan het dienstcontract, zonder nochtans de reden aan te geven van die verbreking.

Overwegende dat, volgens appellante, er geen spraak kan zijn aan geïntimeerde enige schadevergoeding toe te kennen, daar zij door overmacht zou gedwongen geweest zijn het contract te verbreken en dus geen fout heeft begaan; dat, ten andere, het aan geïntimeerde behoort zijn zogezegde schade te bewijzen, wat hij volledig in gebreke blijft te doen;

Overwegende dat appellante uit het oog verliest dat het hier gaat over de verbreking van een dienstcontract dat steeds, gedeeltelijk ten minste, door de gebruikers wordt beheerst;

Overwegende dat zelfs het faillissement van de werkgever geen overmacht uitmaakt wat het betalen der lonen aangaat en de vergoeding wegens vóórroepzegging;

Overwegende dat algemeen aangenomen wordt dat men niet moet nagaan of de afgedankte werknemer al dan niet schade geleden heeft en dat de vergoeding wegens onvoldoende vóórroepzegging een forfaitaire karakter heeft, gesteund op de vermoedelijke inzichten der partijen (Brussel 1-4-1939 - Pas. 1939 - II 89 Rechtbank Koophandel Bergen, 22 Mei 1933, Pas. 1934, III - 16 Répertoire V° Louage de service et contrat d'emploi n° 230);

Overwegende dat het bedrag der vergoeding waarop een bediende aanspraak kan maken wegens ontijdige opzegging, gelijk staat met de wedde die hij zou verworven hebben gedurende de termijn van opzegging die hem zou moeten gegeven geweest zijn;

Overwegende dat nopens de duur van de opzeggings-termijn geen bepaalde regelen bestaan, dat rekening dient gehouden met het bedrag van de wedde, de belangrijkheid der bediening, de duur ervan en de moeilijkheid die er bestaat voor de werknemer een andere positie te verwerven;

Overwegende dat de 1ste rechter oordeelkundig heeft beslist dat aan geïntimeerde die geen bijzondere kennis bezit een opzegging van drie maanden zou moeten gegeven geweest zijn; dat hieruit blijkt dat het tegenberoep door geïntimeerde ingesteld en strekkende tot het bekomen van een vergoeding gelijk aan 18 maanden wedde ongegrond is;

III. — Wat de tegeneis betreft :

Overwegende dat appellante een som van 150.000 fr. vordert, wegens oneerlijke mededinging in hoofde van geïntimeerde;

Overwegende dat het recht voor een bediende een gelijksoortige handel of nijverheid te drijven als die van zijn voormalige werkgever principieel onbeperkt is (Brussel 13 Juni 1942 - Pas. 1943 - II 40); dat hij zelfs te dien einde voetstappen mag aanwenden wanneer hij nog in dienst is maar buiten zijn werk was (Répertoire eod loco n° 275) en dat het aanwerven van werkvolk voor een mededinger niet verboden is, zolang dit niet de desorganisatie der diensten van de werkgever voor gevolg heeft en dat er geen bedrieglijke handelingen aangewend werden;

Overwegende dat geïntimeerde des te meer gerechtigd was aan de oprichting van een andere onderneming mede te werken, daar appellante zijn wedde slechts zeer gedeeltelijk betaalde;

Overwegende dat de feiten welke appellante, in ondergeschikte orde, aanbiedt door alle rechtsmiddelen te bewijzen, noch gepast, noch afdoende zijn.

Om deze redenen,

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak.

Alle andere, meer uitgebreide of tegenstrijdige conclusiën verwerpende,

Gelet op art. 24 der wet van 15 Juni 1935;

Ontvangt het hoofdzakelijk beroep en verklaart het gedeeltelijk gegrond;

Doet het bestreden vonnis te niet in zover het appellante veroordeeld heeft aan geïntimeerde te betalen wegens achterstallige wedde, de som van 60.000 frank en het vonnis desaangaande verbeterende;

Herleidt die veroordeling tot de som van 52.900 frank met de gerechtelijke intresten;

Bevestigt het vonnis a quo voor het overige;

En rechtdoende op het tegenberoep, ontvangt het maar verklaart het ongegrond.

Wijst geïntimeerde ervan af.

Veroordeelt appellante tot vier vijfden en geïntimeerde tot een vijfde der kosten van beide aanleggen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer. — 22 November 1951.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : MM. Louveaux en Carnewal.

O. M. : M. Dumon, Subst. Procureur-Generaal.

Belastingen. — Het fiscaal recht wordt door bijzondere wetten beheerst en behoort tot het publiekrecht. — Gevolgen. — Inkomstenbelastingen. — Indienen van bezwaarschriften. — Dies a quo non computatur. — Wet van 17 Thermidor jaar VI.

Het fiscaal recht wordt beheerst door bijzondere wetten en behoort meer in het bijzonder tot het publiekrecht. Daaruit volgt dat de argumenten afgeleid uit de bepalingen van het burgerlijk recht, o.a. betreffende de betekening van akten, niet dienend zijn wanneer zoals in casu, een bijzondere wettelijke tekst bestaat, die voor interpretatie niet vatbaar is.

Krachtens art. 61, par. 3 van de samengeschiedelde wetten op de inkomstenbelastingen, welk artikel werd overgenomen uit de wet van 29 October 1919, later aangevuld door de Koninklijke Besluiten van 30 Maart 1936, art. 6 en van 6 Juli 1939, art. 21, begint de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift te lopen vanaf de datum van de aanslag of van de kennisgeving van de aanslag. Deze wetsbepaling is niet in strijd met het algemeen aanvaard beginsel « dies a quo non computatur ». De eerste dag van de termijn is derhalve die, welke volgt op de datum van de aanslag.

Krachtens art. 61 par. 3, al. 2 van de samengeschiedelde wetten op de inkomstenbelastingen, moeten de bezwaarschriften op straffe van verval, uiterlijk op 31 Maart van het tweede dienstjaar ingediend worden, zonder dat de termijn evenwel minder dan zes maanden mag bedragen. Het in de Nederlandse tekst voorkomende woord « indienen » wordt nog verduidelijkt door het in de Franse tekst gebruikte woord « présenter », waaruit blijkt, dat het bezwaarschrift binnen de wettelijke termijn moet aangeboden worden; het volstaat niet dat het bezwaarschrift vóór de afloop van de termijn aan de post wordt toevertrouwd.

Algemeen wordt ook aangenomen, dat wanneer de laatste dag van een termijn een zon- of feestdag is, de termijn tot 's anderendaags verlengd wordt.

De artikelen 2 en 5 van de wet van 17 Thermidor, jaar VI, bepalen overigens, dat alle bestuurlijke inrichtingen op die dagen gesloten zijn, en dat geen betekenissen op die dagen mogen geschieden.

Coulombier t/ Directeur der Belastingen te Brugge.

Overwegende dat de voorziening tijdig is en regelmatig naar de vorm;

Dat requestrant tegen de beslissing a quo, waarbij zijn bezwaarschrift als te laat ingediend niet ontvankelijk werd verklaard, vooral aanvoert dat zij niet strookt met zekere beginselen van het burgerlijk recht noch met de termen van het huidig art. 61 § 3 van de samengeschatte wetten op de inkomstenbelastingen;

Overwegende dat het fiscaal recht beheerst wordt door bijzondere wetten en meer bepaald behoort tot het publiek recht, derwijze dat de argumenten afgeleid uit de voorschriften van het burgerlijk recht, onder meer in zake betekening van akten, niet dienend zijn wanneer zoals ter zake een bijzondere wettekst bestaat die geen uitleg duldt (Pas. 1882, I, 14 en 16);

Overwegend dat het huidig art. 61 § 3 van de samengeschatte wetten overgenomen werd van de wet van 29 Oktober 1919, later aangevuld door de K.B. van 30 Maart 1936, art. 6, en van 6 Juli 1939, art. 21;

Dat terwijl de vroegere wetgeving de aanvangsdatum van de termijnen om reclamatie in te dienen deed lopen van af de afgifte (la délivrance) van het aanslagbiljet (art. 24 wet 30.7.1881 en 5 wet 6.9.1895) de wet van 29 Oktober 1919 daartegenover beschikt dat de termijn een aanvang neemt « van af de datum van het aanslagbiljet of van de kennisgeving van de aanslag »;

Dat gelet op die verandering in de wetsbepalingen men bezwaarlijk kan staande houden dat de wetgever van 1919 het stelsel der vorige wetgeving niet heeft willen wijzigen;

Overwegende dat ter zake requestrant bekend op 4 Januari 1949 het aanslagbiljet dat de datum van 3 Januari draagt, ontvangen te hebben;

Overwegende dat de Wetsbepaling, volgens welke de termijn begint te lopen van af de datum van het aanslagbiljet nochtans geen inbreuk maakt op het algemeen aangenomen beginsel : « dies a quo non computatur »; dat trouwens het Beheer zelf dit beginsel uitdrukkelijk heeft beaamd in zijn omzendbrief van 5 November 1938, n° 62690 (Bull. des Contrib. n° 135, bl. 493); dat de eerste dag van de termijn aldus deze is die volgt op de datum van het aanslagbiljet;

Overwegende dat naar luid van art. 61 § 3 al. 2 van de samengeschatte wetten de bezwaarschriften op straffe van verval, moeten ingediend worden uiterlijk de 31 Maart van het 2° dienstjaar, zonder dat de termijn nochtans minder dan zes maanden mag bedragen;

Dat het woord « indienen » nog verduidelijkt wordt door de uitdrukking van de Franse tekst « présentée », waaruit blijkt dat het bezwaarschrift binnen de wettelijke termijn moet aangeboden worden aan de bevoegde directeur; dat het dus niet volstaat dat het bezwaarschrift vóór het verstrijken van de termijn aan de post toevertrouwd wordt;

Overwegende anderzijds, dat ook algemeen wordt aangenomen dat wanneer de laatste dag van een termijn een Zon- of feestdag is, deze termijn tot 's anderendaags wordt verlengd; dat er anders over beslissen er op zou neerkomen de termijn waarover de belanghebbende beschikt met één dag te verkorten en hem bv. slechts een termijn van vijf maanden en negen en twintig dagen te laten, als wanneer de wet uitdrukkelijk een termijn van niet minder dan zes maanden voorziet;

Dat trouwens de bepalingen van artikelen 2 en 5 van de wet van 17 Thermidor jaar VI bepalen ener-

zijds dat alle bestuurlijke inrichtingen op die dagen gesloten zijn (en anderzijds dat geen betekenissen op die dagen mogen geschieden);

Dat aldus het bezwaarschrift van requestrant dat op de laatste dag van de termijn : Zondag 3 Juli 1949 aan de Directeur niet is kunnen overgelegd worden, 's anderendaags, Maandag 4 Juli, zoals de dagstempel van het Beheer het vermeldt, geldig en tijdig aangeboden werd;

Overwegende dat het aldus van weinig belang is de strekking te bepalen van het bericht van 27 December 1949, waarbij het Beheer aan requestrant laat weten « dat deze machtiging zonder invloed blijft op het gevolg dat aan het bezwaar zal gegeven worden »; dat, waar de termijnen van art. 61 der samengeschatte wetten de openbare orde aanbelangen, dit algemeen voorbehoud noch de ontvankelijkheid noch het onderzoek van de grond van de betwisting kan beogen;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gehoord het verslag van Raadsheer Carnewal en het eensluidend advies van Substituut-Procureur-generaal Dumon, ontvangt de voorziening, verklaart ze gegrond, vernietigt de bestreden beslissing waarbij het bezwaarschrift als te laat ingediend werd verworpen;

Beveelt aan partijen ten gronde te besluiten, stelt de zaak te dien einde uit op de terechtzitting van 5 Maart 1952;

Kosten tot heden ten laste van de Staat.

NOOT : I. Bovenstaand arrest huldigt de stelling dat het belastingrecht door bijzondere wetten wordt beheerst en meer in het bijzonder tot het publiek recht behoort.

T.a.v. het fiscaal recht worden doorgaans drie stellingen verdedigd :

1° het fiscaal recht is een onafhankelijke tak van het recht;

2° het fiscaal recht wordt beheerst door het burgerlijk recht;

3° het fiscaal recht wordt beheerst door bijzondere wetten (particularisme van het fiscaal recht).

(Zie betreffende deze verschillende standpunten : o.a. prof. Schreuder, Universiteit Brussel, Coursus van fiscaal Recht; E. Genin en Fr. Genin, Commentaire du code de droits d'enregistrement, 1941, p. 42, n° 108 e.v.; Hauchamps et Gothot, Rep. prat. dr. belge, V° Enregistrement, n° 15 e.v., E. Ronse en Tiberghien, Handboek der inkomstenbelastingen 1943, p. 48.)

1° Het fiscaal recht is een onafhankelijke tak van het recht en heeft zijn eigen normen. Het vormt een codex op zich zelf. Het gaat niet op in het burgerlijk recht beginselen op te sporen, die de betrekkingen tussen administratie en belastingplichtige regelen. Juist door de bijzondere aard der betrekkingen, die het normeert, is het fiscaal recht een autonome tak van het recht (zie E. Thomas, Rev. dr. belge 1891-1895, p. 353, 356, 425; Troabas, Les rapports du droit fiscal et du droit privé, Dall. Hebd. 1926, p. 29-32, aangehaald bij Genin, op. cit., n° 108; cass. 1886, Pas. 1886, I, 348, met conclusies van Procureur Generaal Mestdagh de ter Kiele).

2° Het fiscaal recht wordt beheerst door het burgerlijk recht; het vindt daarin zijn grondslag, tenzij de fiscale wet uitdrukkelijke afwijkingen voorziet. Aldus is b.v. het beheer der belastingen tot teruggave verplicht van het onverschuldigd betaalde (art. 1376 C.C.); moratoire intresten zijn verschuldigd bij ver-

traging in de terugbetaling (art. 1153 C.C.); (verg. o.a. Cass., 7 Juni 1934, Pas. 1934, 1, 310, met conclusies van Eerste advocaat-Generaal Gesché; Cass. 9 Juli 1931, Pas. 1931, 1, 218; E. Ronse en Tiberghien, op. cit., p. 18).

3° De stelling van het particularisme van het fiscaal recht wordt door Fr. Geny verdedigd (*Le particularisme du droit fiscal* (Rev. trim. dr. civil. 1931, p. 797-333)).

Over het particularistisch karakter van het fiscaal recht ontlent wij aan de cursus van professor Schreuder het volgende :

a) de verschillende takken van het recht zijn op elkander aangewezen; van een scheiding van of van een hiërarchie onder deze takken kan bezwaarlijk gesproken worden.

b) Op alle gebieden van het recht bestaan algemene normen, die zich met de meest algemene begrippen van het burgerlijk recht vereenzelvigen ,bv. dertigjarige verjaring, teruggave van het ten onrechte betaalde, enz.).

c) Bestaat de belastbare stof in een rechtskundig feit dan is men op het burgerlijk recht aangewezen om daarin de nodige bepalingen en termen te zoeken (bv. verkoop, schorsende voorwaarde, enz.). Behoudens uitdrukkelijke afwijking doet de fiscale wet beroep op het burgerlijk recht voor alles wat de vaststelling van het belastbaar feit betreft.

d) Om de belasting in te vorderen kan het bestuur slechts wettelijke middelen aanwenden; de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering moeten hier worden toegepast, tenzij de fiscale wet daarvan afwijkt.

e) Het bestuur is verantwoordelijk voor elke schending van burgerlijke rechten.

f) Het fiscaal recht beweegt zich op eigen terrein waar het zich ten doel stelt ieders deelneming in de openbare lasten te bepalen; hier komt het immers aan op economische werkelijkheden, niet op juridische abstracties (bv. terugwerkende kracht van de schorsende voorwaarde.)

De realistische inslag van het fiscaal recht heeft dikwijls noodzakelijk tot gevolg, dat men buiten elke tekst om van het gemene recht moet afwijken wanneer zulks door de geest van de fiscale wet is geboden (bv. verkoop van voorwaardelijke rechten).

De stelling van het particularisme van het fiscaal recht lijkt de enig te aanvaarden stelling. (zie ook Genin, op. cit. n° 117). Zij vormt een middenweg tussen beide andere stellingen, die te absoluut zijn en dan ook moeilijk in al hun consequenties kunnen worden doorgevoerd.

Het fiscaal recht vormt geen codex op zich zelf : daarvoor bevat het te veel leemten, te veel begrippen en beginselen, die in het privaatrecht hun grondslag vinden, zodat het voor de interpretatie en de toepassing ervan noodzakelijkerwijze op het privaatrecht is aangewezen.

Dit geldt niet alleen voor de inkomstenbelastingen maar ook en vooral voor het registratierecht. Aan dit laatste recht liggen privaatrechtelijke verhoudingen ten grondslag; zonder de kennis van het privaatrecht en vooral van het burgerlijk recht is een juiste toepassing van het registratierecht niet mogelijk. Rechts-handeling en rechtsfeit zijn begrippen, waarop de verschuldigdheid van de belastingen gesteund is.

Indien het onjuist is te beweren, dat het fiscaal recht een codex op zichzelf vormt, dan is het anderdeels te absoluut te beweren dat het beheerst wordt door het burgerlijk of privaatrecht. Het fiscaal recht heeft zijn eigen normen : het normeert de betrekkin-

gen tussen overheid en onderdaan en daardoor behoort het tot het publiekrecht; het stelt zich ten doel ieders bijdrage in de openbare lasten te bepalen; belastingen zijn aan de overheid volgens door haar vastgestelde normen verschuldigde afdwingbare prestaties zonder dat daar tegenover tegenprestaties bestaan. Alleen wanneer er geen bijzondere normen bestaan zal beroep kunnen worden gedaan op het burgerlijk en meer in het algemeen op het privaatrecht.

Auteurs en rechters, welke ook hun opvattingen mogen zijn, moeten tenslotte erkennen, dat alle takken van het recht op elkaar zijn aangewezen; zij werken op elkaar in, er bestaat een interpenetratie. Zoals Geny terecht heeft gezegd is het recht in al zijn uitingen één enkele sociale wetenschap, volledig ondergeschikt aan de complexiteit der sociale feiten.

De stellingen omtrent de zelfstandigheid van het fiscaal recht of de heerschappij van het burgerlijk recht worden in de theorie van het particularisme verwerkt en tot hun juiste verhoudingen teruggebracht.

Bovenstaand arrest sluit bij deze laatste theorie aan : indien het overweegt dat het fiscaal recht door bijzondere wetten wordt beheerst constateert het tevens, dat wanneer die bijzondere wetten niet aanwezig zijn de algemene beginselen van het recht moeten worden toegepast. Terzake van de betekening der akten verwijst het naar de regelen van de procedure.

Een goede fiscale wetgeving moet zoveel mogelijk beroep doen op de begrippen van het privaatrecht, dat op een lange traditie kan bogen. Afwijkingen van het privaatrecht zouden slechts toelaatbaar mogen zijn, indien zulks door het economisch en sociaal doel of door de bijzondere aard van de belasting geboden is. Het individu moet zich kunnen verdedigen tegen de willekeur en de nog steeds groeiende macht van de staat.

Terecht schrijft Genin (op. cit. n° 109) : « Si, en théorie, le législateur est autonome, il doit cependant, au point de vue de l'élaboration d'une bonne législation fiscale, s'en tenir, autant que possible, aux conceptions et définitions consacrées en droit civil. La matière imposable n'en sera que plus exactement définie et les taxations moins arbitraires. Et c'est avec raison que l'on a dénoncé les dangers d'une législation inspirée exclusivement par un souci de fiscalité, dangers qui se manifestent soit par l'abus des présomptions de fraude s'écarter des règles du droit civil et tombant trop souvent à faux, soit par une terminologie imprécise traduisant tantôt une notion propre au droit civil, tantôt, la notion civile elle-même (voy. P. Hébraud, L'autonomie du droit fiscal. Congrès international de la fiscalité, La Haye 1939, vol. 11, p. 51);

II. Voor wat betreft de voorgeschreven termijn voor de indiening van het bezwaarschrift zie men Hof Gent, 12 December 1951, R.r. 1951-1952, 1011 met noot van A. De Gryse; Verbr. 22 November 1949, Pas. 1950, I, 179 met noot; Verbr. 31 Januari 1950, Pas. 1950, I, 374 met noot.

Henri Boonen.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BURGERLIJKE RECHTBANK TE OUDENAARDE

1e Kamer — 4 December 1951

Voorzitter : M. De Groote

Rechters : M.M. Tytgat en De Wulf

Advocaten : Mrs de Bisschop en Dohet (Leuven)

Huwelijk. — Rechtskarakter van de in artikel 214 b, lid 2, B.W. bedoelde rechterlijke machtiging. — Geen daad van tenuitvoerlegging doch een rechterlijke delegatie. — Niet toepasselijkheid van artikel 214 b, lid 2, B.W. bij wettelijke beëindiging of schorsing van de verplichting tot samenwonen.

De bij artikel 214 b, lid 2 B.W. bedoelde rechterlijke machtiging kan niet gelijkgesteld worden met een beslagname of enige andere vorm van tenuitvoerlegging. Zij is enkel een rechterlijke delegatie om bepaalde sommen in ontvangst te nemen. Die delegatie impliceert immers, dat de echtgenoot-gemachtigde het in de machtiging bepaalde bedrag niet in zijn eigen naam maar namens zijn mede-echtgenoot ontvangt, hetgeen anders zijn zou bij tenuitvoerlegging van een hem persoonlijk toekomende titel. De in artikel 214b, lid 2 B.W. bedoelde rechterlijke machtiging is dus niet een vereenvoudigde wijze van tenuitvoerlegging van een executoriale titel.

Artikel 214b, lid 2 B.W. is niet van toepassing, wanneer de verplichting tot samenwoning wettig een einde heeft genomen of tijdens een geding tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed geschorst is. De in dat artikel bedoelde rechterlijke machtiging voorziet immers alleen in het geval, dat een der echtgenoten niet voldoet aan zijn verplichting om in de kosten van de huishouding bij te dragen; een huishouding kan alleen bestaan zolang de echtgenoten wettelijk verplicht zijn samen te wonen al leven zij feitelijk gescheiden.

Thulie t/ Coen.

Gezien de processtukken en meer bepaald de gelijkvormige uitgifte van het bestreden vonnis, tussen partijen gewezen door de heer Vrederechter van het kanton Ninove op 23 October 1951 ;

Overwegende dat het hoger beroep tijdig en in regelmatige vorm betekend werd ;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis, ingeleid bij twee verzoekschriften, door huidige geïntimeerde aangeboden, ertoe strekt haar wegens de daarin aangehaalde redenen en namelijk in uitvoering :

1) van een bevelschrift door de Voorzitter dezer rechtbank op voet van artikel 214 j B.W. op 14 Juli 1950 verleend ;

2) van het Arrest van het Hof van Beroep te Gent dd. 30 Juni 1951, te machtigen, om rechtstreeks met uitsluiting van haar echtgenoot van diens loon bij zijn patronen volgende sommen in ontvangst te nemen :

1) ingevolge haar verzoekschrift dd. 14 Juli 1951 :

a) een som van 9000 fr. per maand vanaf 14 Augustus 1951, zolang gemeld arrest van kracht blijft, bij de verzekeringsmaatschappij « Union & Prévoyance » te Brussel ;

b) de som van 17.000 fr., betaalbaar op de eerste driemaandelijke uitkering van het pensioen van haar man, door de S. A. « Union Allumettière », 66, Koloniënstraat, Brussel, dit tot betaling van het onderhoudsgeld van 14 December 1950 tot op de datum van het verzoekschrift ;

2) ingevolge haar verzoekschrift dd. 15 September 1951 :

a) 9000 fr. per maand vanaf de eerstvolgende betaling en gedurende zes maand bij de verzekeringsmaatschappij « Union & Prévoyance » voornoemd ;

b) 17.000 fr. per kwartaal gedurende de twee eerstvolgende kwartalen, te verminderen tot 14.000 fr. vanaf het derde kwartaal bij de S. A. « Union Allumettière » voornoemd ;

Overwegende dat de eerste rechter geïntimeerde gemachtigd heeft om rechtstreeks in ontvangst te nemen met uitsluiting van haar man :

1) bij de N. V. « Union & Prévoyance » voornoemd de som van 9000 fr. per maand ;

2) bij de N. V. « Union Allumettière » voornoemd de som van 17.000 fr. van de uitbetaling voor de eerstvolgende twee kwartalen en een restant-bedrag van 7144,50 fr. voor het derde komende kwartaal ;

Overwegende dat beroeper ter bestrijding van deze beslissing twee middelen aanwendt, namelijk dat de eerste rechter onbevoegd zou zijn op voet van art. 214 b B.W. het bevelschrift ingevolge art. 214 j B.W., door de Voorzitter der rechtbank verleend, uit te voeren, en dat de vordering onontvankelijk zou zijn, daar art. 214 b B.W. niet van toepassing zou zijn, wanneer de echtgenoten rechtsgeldig gescheiden zijn ;

Dat beroeper bij wijze van tegeneis, wegens roekeloos en grievend geding een som van 5000 fr. van geïntimeerde vordert ;

Overwegende dat de evengenoemde middelen, door appellant tot intrekking van de bestreden machtiging ingeroepen en afgeleid, eigenlijk geen exceptie van onbevoegdheid uitmaken, maar alleen de onontvankelijkheid van de oorspronkelijke vordering aantasten ;

I. Aangaande de toepassing van art. 214 b B.W. als uitvoeringsmiddel :

Overwegende dat in strijd met de stelling, door de eerste rechter gehuldigd, de rechtspleging, voorzien bij artikel 214 b B.W. niet kan gelijkgesteld worden met een beslaglegging of enige vorm van uitvoering ; dat zij enkel geldt als een rechterlijke delegatie om bepaalde sommen in ontvangst te nemen, en niet bestemd is om als uitvoeringsmaatregel van een vonnis of van een beslissing van een andere rechtsmacht te dienen (De Page t. I nr 706 bis blz. 760, en complément uitgave 1951, t. I nr 706 bis in fine; Hayoit de Termicourt, Mercuriale « La Femme devant la loi civile », Pand. Per. blz. 19-20; Pas. 1938, blz. 36-40; Lebon, verslag in Senaatscommissie op 31 Maart 1927, Ann. Parlem. 1926-27, blz. 156) ;

Dat die rechterlijke delegatie immers impliceert, dat de echtgenoot-mandataris de in het mandaat bepaalde som niet in zijn eigen naam, maar namens zijn mede-echtgenoot ontvangt, hetgeen uitgesloten is, wanneer een echtgenoot in uitvoering van een titel, die hem persoonlijk en eigen is, vordert (Hayoit de Termicourt, loc. cit., De Page, op cit.) ;

Overwegende dat het derhalve ter zake niet opgaat de bevelschriften, door de Voorzitter dezer rechtbank op 14 Juli 1950 en 14 December 1950, respectievelijk op grond van artikel 214 j B.W. en 268 B.W. verleend, door de bij art. 214 b B.W. voorziene procedure uit te voeren, te minder dat voormelde beslissingen reeds op zich zelf een uitvoerbare titel opleveren ;

Overwegende dat weliswaar zekere rechtspraak, door geïntimeerde aangehaald, aanneemt dat, wanneer er ten behoeve van de rechthebbende echtgenoot een titel voorhanden is, de bepalingen van art. 214 b B.W. slechts als een vereenvoudigd middel gelden om met geringe gerechtskosten de uitvoering ervan te bewerkstelligen (cfr. Antwerpen 18 October 1938 R. W. 1938-1939, blz. 815) ;

Maar overwegende dat deze interpretatie, vooral door de billijkheid ingegeven, juridisch niet de toepas-

selijkheid van art. 214 b B.W. op toestanden en verhoudingen, die door andere bepalingen, dan die van de wet van 20 Juli 1932 werden geregeld, kan rechtvaardigen en dat het uitsluitend de taak is van de wetgever, zo de bestaande regelen omtrent de tenuitvoerlegging van vonnissen, voornamelijk inzake levensonderhoud, niet meer voldoen, om daaraan te verhelpen (zie noot onderaan Vrederecht Aalst, 22 October 1947, in Rechts. Weekbl. 1947-1948, blz. 490; Besluit 1e Adv. Gen. Hayoit de Termicourt, openingsrede dd. 15 September 1938 loc. cit. blz. 20) ;

II. *Aangaande de toepassing van artikel 214 b B.W. inzake echtscheiding of scheiding van tafel en bed.*

Voor zoveel nodig.

Overwegende dat artikel 214 b B.W. niet meer van toepassing zou kunnen zijn, wanneer hetzij de verplichting tot samenwoning wettig een einde heeft genomen, hetzij wanneer zij, zoals in casu, tijdens het geding van echtscheiding of scheiding van tafel en bed geschorst is (Verbr. 27 November 1941 Pas. 1941, I, 437; Verbr. 6 Juni 1946 Pas. 1946, I, 236; Luik 14 October 1946; Jur. Liège 1946, 40; Vred. Châtelet 31 Oktober 1941, P. 1942, III, 72; Aalst 22 October 1947 Rechts. Weekbl. 1947-1948 col. 299; Duffel 17 September 1947, id. col. 299; Wittemans, Wederzijdse rechten en plichten der echtelieden blz. 12; Ciselet « Comment. de la loi du 20 juillet 1932 », blz. 47; Les Nouvelles « Le Mariage », nr 975; Burg. Rechtb. Leuven 24 December 1934 J. De J. de P. 1935 ;

Overwegende immers dat de machtiging, verleend op voet van art. 214 b B.W., alléén kan toegestaan worden om te verhelpen aan de niet-voldoening door de mede-echtgenoot van zijn verplichting om bij te dragen in de behoeften van het huishouden ;

Dat er slechts een huishouden kan bestaan, zolang de echtgenoten wettelijk de verplichting hebben om samen te wonen, al leefden ze ook in feite gescheiden (Gent, 1e Kamer 29 Juni 1938, Rechts. Weekbl. 1938-1939 kolom 655) ;

Overwegende dat de eerste rechter derhalve ten onrechte toepassing heeft gemaakt van de bepalingen van artikel 214 b B.W. door, naar aanleiding van de vermelde verzoekschriften, de vordering, door geïntimeerde vóór hem ingesteld tot de tenuitvoerlegging van evengenoemde beslissingen, verleend door de Voorzitter dezer rechtbank, in te willigen, en dat hij de eis als onontvankelijk had moeten verwerpen ;

Overwegende dat het beroep derhalve ontvankelijk en gegrond is ;

Wedereis :

Overwegende dat de ontvankelijkheid van de weder-eis niet betwist wordt;

Overwegende echter dat wegens de tegenstrijdige rechtsopvattingen omtrent de in het geding bedoelde kwestie er geen sprake kan zijn van een door geïntimeerde ingesteld tergend en roekeloos geding, zodat er geen gronden tot schadevergoeding uit dien hoofde aanwezig zijn;

Om deze redenen,

De Rechtbank, recht doende op tegenspraak en in hoger beroep, alle verdere of strijdige besluiten verwerpende ;

Hervormend het vonnis a quo en opnieuw wijzend ; verklaart de oorspronkelijke vordering onontvankelijk ; en, recht doende op de wedereis ;

verklaart hem ontvankelijk, doch ongegrond ;

verwijst geïntimeerde in de kosten van beide aanleggen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

29 November 1951.

Voorzitter : M. Frère.

Rechters : MM. Winants en Alsteens.

O. M. : M. Meeus.

Advocaten : Mrs van Dievoet (Leuven) en Borginon (Brussel).

1. **Scheiding en deling ener nalatenschap. — De rechter kan over geschillen tussen partijen oordelen vóór de verwijzing naar de met de vereffening belaste notarissen.**
2. **Dading. — Nietigheid wegens dwaling omtrent het voorwerp van het geschil. — Geen nietigheid wegens dwaling omtrent de redenen.**
3. **Testament. — Nietigheid van een in België door een Nederlander opgemaakt niet authentiek testament.**
4. **Minderjarige erfgenaam. — Verdeling overeenkomstig artikel 9 van de wet van 12 Juni 1816.**

1. *Onjuist is de stelling, dat de Rechtbank over geschillen tussen partijen bij de scheiding en deling van een nalatenschap eerst zou mogen oordelen na verwijzing voor de notarissen, die met de vereffening belast zijn. Het is wenselijk, dat de tussen partijen bestaande geschillen zoveel mogelijk uit de weg geruimd worden vooraleer notarissen hun ontwerp van vereffening opmaken; zulks geldt zelfs, indien minderjarigen bij de verdeling betrokken zijn.*

2. *Een dading is nietig, indien het geschil tot beëindiging waarvan zij gesloten werd, louter denkbeeldig was (dwaling omtrent het voorwerp van het geschil).*

Een dwaling omtrent de redenen, waarom een overeenkomst gesloten werd, geeft geen aanleiding tot nietigheid.

3. *Een door een Nederlander in België in niet authentieke vorm opgemaakt testament is nietig ingevolge artikel 992 Nederlands B. W. Uit de tekst van dit artikel blijkt, dat de Nederlandse wetgever het recht om bij een eigenhandig geschreven testament over zijn nalatenschap te beschikken, als een kwestie van bekwaamheid beschouwt, zodat de Nederlandse wet hier te lande moet worden toegepast (artikel 3, lid 3, B. W.).*

De Nederlandse wetgever heeft duidelijk te kennen gegeven, dat hij de wilsvrijheid van de Nederlander, die in het buitenland een testament maakt, slechts dan beschermd acht, wanneer dat testament bij authentieke akte verleden wordt of een holografisch testament ten minste bij een notaris in bewaring gegeven wordt. De Nederlandse wet laat dus niet toe de wilsvrijheid van de betrokken Nederlander naargelang de omstandigheden te beoordelen.

4. *Wanneer bepaalde goederen behoren tot twee nalatenschappen, tot een waarvan minderjarigen medegerechtigd zijn, moet de verdeling van beide nalatenschappen geschieden overeenkomstig artikel 9 van de wet van 12 Juni 1816, ofschoon bedoelde minderjarigen slechts bij één der nalatenschappen betrokken zijn.*

Bij gebrek aan uitleg van partijen (vgl. artikelen 826 en 827 B. W.) kan voorlopig geen uitspraak worden gedaan over de vordering tot openbare verkoop van de tot beide nalatenschappen behorende roerende en onroerende goederen.

Peeters, Timmermans, Jonkergouw t/ Jonkergouw.

Overwegende dat de eis strekt tot deling der nalatenschappen van Peeters Judith, in leven echtgenote van Jonkergouw Henri, overleden te Maaseik de 14 April 1940, en van Jonkergouw Henri voornoemd, overleden te Maaseik de 25 December 1946;

Overwegende dat verweerder opwerpt dat de Rechtbank over de geschillen tussen partijen eerst mag oordelen na verwijzing van partijen voor de notarissen, belast met de vereffening der nalatenschappen;

Overwegende dat verweerders opmerking ongegrond is; dat het inderdaad in het belang van een goede rechtsbedeling nuttig is, dat de geschillen tussen partijen zoveel mogelijk uit de weg geruimd worden vooraleer de notarissen hun ontwerp van vereffening opstellen (De Page, IX, 1028, 3°), zelfs wanneer minderjarigen bij de deling betrokken zijn (De Page, IX, 1044, I, en 1052, B, d, blz. 776, nota. 4);

dat trouwens verweerders stelling betreffende de testamenten van Peeters Judith en Jonkergouw Henri voornoemd (nietigheid van overeenkomst van 10 October 1940, waarvan hieronder sprake — algemeen legaat krachtens het testament van Peeters Judith, ten voordele van Jonkergouw Henri, legaat dat, alhoewel «de residuo», hem toelaat bij testament over de bij zijn overlijden bestaande goederen te beschikken — algemeen legaat krachtens het testament van Jonkergouw Henri ten voordele van verweerder) tot gevolg heeft dat geen onverdeeldheid tussen partijen zou bestaan (reden waarom aanleggers bij besluiten de vordering tot opeising der nalatenschappen instellen), zodat de Rechtbank die stelling, waarbij het recht zelf van aanleggers om verdeling te eisen betwist wordt, moet onderzoeken (De Page, IX, 801, 1023, blz. 746, nota 1; 1052, B, c en 1076, 1°);

1) *Betreffende het testament van Peeters Judith :*

Overwegende dat de eis van aanleggers gegrond is op een schriftelijke overeenkomst van 10 October 1940, aangegaan tussen wijlen Jonkergouw Henri, Peeters Michel (1e aanlegger), wijlen Peeters Maria Anna (rechtsvoorgangster van aanlegger onder nummer 2), Jonkergouw Leonardus Aloysius (3e aanlegger), Jonkergouw Anna Maria (4e aanlegster) en verweerder;

Overwegende dat verweerder opwerpt dat die overeenkomst nietig is wegens dwaling en, bij wedereis, de vernietiging er van vordert;

Overwegende dat de overeenkomst een dading uitmaakt; dat er inderdaad reeds enkele dagen na het overlijden van Peeters Judith tussen wijlen Jonkergouw Henri en de familie Peeters geschillen omtrent de geldigheid van haar testament ontstaan zijn, waaraan een einde gemaakt werd door wederzijdse toegevingen (De Page, V, 482 en 483), vermits wijlen Jonkergouw Henri er van afziet zich op grond van het testament als algemeen legataris van zijn overleden echtgenoot te beschouwen en een algemeen vruchtgebruik bekomt, terwijl de familie Peeters er van afziet het testament als geheel nietig te verwerpen;

Overwegende dat de dwaling van wijlen Jonkergouw Henri volgens verweerder hierin bestaat, dat zowel de tekst als de betekenis van het testament in de overeenkomst verkeerd weergegeven worden;

Overwegende dat in het testament sommige woorden in de eerste zin onduidelijk geschreven zijn; dat drie verschillende lezingen voorgesteld worden :

a) «geef ik ... alles dat van mij is *af aan* mijn echtgenoot» (lezing van wijlen Jonkergouw Henri in zijn klacht van 21 November 1943);

b) «geef ik ... alles dat van mij is *of van* mijn

echtgenoot» (lezing volgens de overeenkomst van 10 October 1940);

c) «geef ik ... alles dat van mij is *of aan* mijn echtgenoot» (lezing van de ingevolge de klacht door het gerecht aangestelde deskundige);

Overwegende dat de overeenkomst van 10 October 1940 nietig zou zijn wegens dwaling, indien het testament was vervalst geworden en moest gelezen worden zoals onder litt. a hierboven, omdat in dergelijk geval het geschil, waarover de dading gesloten werd, louter denkbeeldig was (dwaling bij gebrek aan voorwerp zelf van de overeenkomst; artikelen 2053 en 2055 B. W.; De Page, V, 463, 1°, in fine, 491, 496, 513 en 519); dat, echter, uit het verslag van de gerechtelijke deskundige blijkt dat het testament niet vervalst werd;

Overwegende dat het testament dus dient te worden gelezen zoals onder litt. b of c hierboven; dat de twijfel omtrent de betekenis van het testament, hetzij volgens de lezing onder litt. b — daar er dan, ten minste uitdrukkelijk, geen algemeen legataris aangesteld wordt — hetzij volgens de lezing onder litt. c — wegens de overbodigheid van het woord *of* — precies de reden is, waarom de dading gesloten werd; dat een dwaling omtrent de redenen, waarom een overeenkomst gesloten werd, geen reden tot nietigheid uitmaakt (De Page, I, 41); dat daarenboven een dading niet kan bestreden worden uit hoofde van dwaling omtrent het recht (artikel 2052, al. 2 B. W.; De Page, V, 515);

Overwegende dat uit hetgeen voorafgaat volgt, dat de nalatenschap van Peeters Judith moet gedeeld worden overeenkomstig de bepalingen van de overeenkomst van 10 October 1940; dat het overbodig is te onderzoeken of het testament van Peeters Judith een legaat «de residuo» inhoudt en of het wijlen Jonkergouw Henri al dan niet toegelaten was bij testament over de bij zijn overlijden bestaande goederen te beschikken;

Overwegende dat luidens de overeenkomst alsmede luidens een verklaring van wijlen Jonkergouw Henri, opgenomen in de met de overeenkomst onafscheidelijk verbonden notariële boedelbeschrijving van 10 October 1940 en volgende dagen, de handelszaak, die volgens verweerder zijn uitsluitende eigendom is, voor de helft tot de nalatenschap van Peeters Judith behoort;

Overwegende dat aanleggers bekennen dat de schuldvordering ten belope van 50.000 frank, waarvan sprake in de inleidende dagvaarding, niet tot de nalatenschap van Peeters Judith behoort;

2) *Betreffende het testament van Jonkergouw Henri :*

Overwegende dat aanleggers beweren dat het eigenhandig testament van Jonkergouw Henri nietig is, omdat hij, van Nederlandse nationaliteit zijnde, onbekwaam was om in België dergelijk testament te maken;

Overwegende dat het niet betwist wordt dat wijlen Jonkergouw Henri van Nederlandse nationaliteit was, toen hij de 4 November 1941 zijn testament te Maaseik opmaakte;

Overwegende dat algemeen aangenomen wordt, dat een vreemdeling in België bij testament mag beschikken hetzij in de vorm door de Belgische wetgeving voorzien (bij toepassing van de rechtspraak «Locus regit actum»), hetzij in de vorm door zijn nationale wet voorzien (omdat voormelde rechtspreuk niet dwingend toepasselijk is); dat er nochtans verschil van mening bestaat omtrent artikel 992 van het Nederlandse Burgerlijk Wetboek naar luid waarvan «een Nederlandse onderdaan, die zich in een vreemd

land bevindt, geen andere uitersten wil zal kunnen maken dan bij authentieke akte en met inachtneming van de formaliteiten welke in het land, alwaar de akte verleden wordt, gebruikelijk zijn »;

Overwegende dat uit die tekst blijkt dat de Nederlandse wetgever het recht om bij eigenhandig testament te beschikken als een kwestie van bekwaamheid aanziet; dat, bijgevolg, de Nederlandse wet dient te worden toegepast (arg. artikel 3, lid 3, B. W.);

Overwegende dat verweerder opwerpt dat artikel 992 van het Nederlandse Burgerlijk Wetboek slechts ten doel heeft de wilsvrijheid van de Nederlander, die in het buitenland zijn testament maakt, te beschermen; dat voormeld artikel niet toepasselijk is, wanneer vaststaat dat de Nederlander, die in België een eigenhandig testament heeft gemaakt, volkomen vrij gehandeld heeft;

Overwegende dat de Nederlandse wetgever duidelijk te kennen geeft, dat hij de wilsvrijheid van de Nederlander, die in het buitenland een testament maakt, slechts dan beschermd acht, wanneer dat testament bij authentieke akte verleden wordt (of tenminste aan een openbaar ambtenaar bij authentieke akte in bewaring gegeven wordt); dat hij aldus verbiedt de wilsvrijheid van de Nederlander naar gelang van de feitelijke omstandigheden te beoordelen;

Overwegende dat uit hetgeen voorafgaat volgt dat het testament van Jonkergouw Henri nietig is;

Overwegende dat, bij gebrek aan uitleg van partijen, thans geen uitspraak kan gedaan worden over de vordering van aanleggers strekkende tot teruggave van de goederen (kapitaal en inkomsten), behorend tot de nalatenschap van Jonkergouw Henri (vgl. De Page, IX, 803);

Overwegende dat aanleggers onder nummer 2, a (7, 8, 9 en 10) minderjarig zijn; dat de handelszaak, waarvan sprake, alsook sommige onroerende goederen tot beide nalatenschappen behoren, dat daarom de verdeling van beide nalatenschappen moet geschieden overeenkomstig artikel 9 van de wet van 12 Juni 1816, alhoewel de minderjarigen slechts bij de nalatenschap van Peeters Judith betrokken zijn;

Overwegende dat, bij gebrek aan uitleg van partijen (vgl. artikelen 826 en 827 B. W.), thans geen uitspraak kan gedaan worden omtrent de vordering van aanleggers, strekkende tot verkoop in het openbaar der roerende goederen, behorende tot beide nalatenschappen;

Om deze redenen,

De Rechtbank, uitspraak doende over de eis en de wedereis;

Zegt voor recht dat de nalatenschap van Peeters Judith zal vereffend worden met inachtneming van de bepalingen van de overeenkomst van 10 October 1940; dat bijgevolg wijlen Jonkergouw Henri het vruchtgebruik van de goederen, deel uitmakende van die nalatenschap, heeft gehad vanaf het overlijden van zijn echtgenote op 14 April 1940 tot zijn overlijden op 25 December 1946; dat de blote eigendom van dezelfde goederen vanaf 14 April 1940 tot 25 December 1946 toebehoorde voor de ene helft gezamenlijk aan Peeters Michiel en wijlen Peeters Maria Anna, voor de andere helft gezamenlijk aan Jonkergouw Leonardus Aloysius, Jonkergouw Anna Maria en Jonkergouw Christiaan Franciscus; dat de volle eigendom van dezelfde goederen vanaf 25 December 1946 aan voornoemde personen of hun rechtsopvolgers toebehoort;

Zegt voor recht dat het testament van Jonkergouw Henri nietig is; dat bijgevolg de goederen, deel uitmakende van zijn nalatenschap, toebehooren aan Jon-

kergouw Leonardus Aloysius, Jonkergouw Anna Maria en Jonkergouw Christiaan Franciscus, aan ieder voor een derde;

Zegt dat tot de nalatenschap van Peeters Judith behoren o.m.:

a) de helft van de handelszaak in hout, marmer en meubelen;

b) de volgende onroerende goederen:

c) de helft van de volgende onroerende goederen:

Verleent aanleggers akte dat zij afstand doen van hun eis tot betaling van de som van 50.000 frank;

Zegt dat tot de nalatenschap van Jonkergouw Henri behoren o.m.:

a) de helft van voormelde handelszaak;

b) de volgende onroerende goederen:

c) de helft van de hiervoren onder litt. c vermelde onroerende goederen;

Legt partijen op te besluiten omtrent de eis van aanleggers tot teruggave van de goederen, behorend tot de nalatenschap van Jonkergouw Henri, en tot verkoop in het openbaar van de roerende en onroerende goederen behorend tot beide nalatenschappen;

Zegt dat de verdeling van beide nalatenschappen zal gedaan worden door het ambt van de heren notarissen Dandoy van Maaseik en Ceyssens van Genk ten overstaan van de heer Vrederechter van het kanton Maaseik, overeenkomstig artikel 9 van de wet van 12 Juni 1816;

Kosten te laste van de boedel.

NOOT: Artikel 992 Nederlands B. W. is een afwijking van het algemeen beginsel: « locus regit actum », vastgelegd in artikel 10 Nederlandse wet, Algemene Bepalingen, luidend: « De vorm van alle handelingen wordt beoordeeld naar de wetten van het land of de plaats alwaar die handelingen zijn verricht ».

Deze afwijking is volgens Meyers (Erfrecht, 4^e druk, blz. 210) alleszins gemotiveerd, nu de Nederlandse wet de eigenlijke holografische testamente, zoals de Code Civil die kent, niet als rechtsgeldig beschouwt; door in het buitenland zijn uiterste wil te maken of zelfs reeds door dit in het testament voor te wenden, ware de wet gemakkelijk te ontduiken.

Bij zijn arrest van 6 Januari 1927 (N. J. 1927, 267; W. 11623) heeft de Hoge Raad der Nederlanden uitgemaakt, dat een bij een buitenlands notaris in bewaring gegeven holografisch testament van een Nederlander aan de vereisten van artikel 992 Nederlands B. W. voldoet, omdat de akte van inbewaaring een authentieke akte is. Meyers, die t.a.p. met die beslissing vrede neemt, is het niet eens met de daarbij opgegeven reden: men maakt immers slechts bij authentieke akte zijn uiterste wil, wanneer het testament zelf een authentieke akte is. Er is echter volgens Meyers geen redelijk motief denkbaar, waarom men een Nederlander in het buitenland zwaardere eisen stellen zou dan in eigen land, terwijl de Nederlandse wetgever bij de totstandkoming der wet op grond van artikel 960 Nederlands B. W. het gedeponeerde holografische testament als een authentieke akte beschouwde. Men kan dus « authentieke akte » in artikel 992 uitleggen naar de bedoeling, die bij de totstandkoming van het wetsartikel voorzat en het mede het bij de notaris in bewaring gegeven holografische of geheime testament doen omvatten. Verg. ook Hof Amsterdam, 3 Maart 1948, Nederlandse Jurisprudentie, 1948, n° 302.

Over de vraag hoe de rechter in een staat, die onderhandse testamente toelaat, zich zal hebben te

plaatsen tegenover een door een Nederlander opge-
maakt eigenhandig geschreven testament, als een ge-
schil rijst over de in die Staat gelegen goederen, die
tot de nalatenschap van die Nederlander behoren,
schrijft Suyling (Erfrecht, blz. 142) als volgt: « Hij
(de vreemde rechter) zal de beschikking, wat de vorm
betreft, voor geldig dienen te houden, aangenomen,
dat het internationaal privaatrecht van zijn land de
regel « Lex loci regit actum » kent. Om het dwingende
Nederlandse artikel 992 behoeft hij zich toch in geen
geval te bekommeren. Dat is een speciaal vormvoor-
schrift, dat slechts binnen Nederland dwingend gezag
bezit ».

Suyling denkt er dus anders over dan de Recht-
bank te Tongeren in bovenstaand vonnis. De meeste
Nederlandse schrijvers zijn van oordeel, dat artikel 992
niet een bevoegdheidsvoorschrift doch een vormvoor-
schrift is.

Bij het op 15 October 1951 door de regering bij de
Nederlandse Tweede Kamer ingediende wetsontwerp
wordt voorgesteld aan artikel 992 een derde lid toe
te voegen, luidende: « Het eerste lid vindt geen toe-
passing op de Nederlandse onderdaan, die in het land,
waar hij zijn uiterste wil heeft gemaakt, zijn woon-
plaats heeft of die aldaar overlijdt. » Over dit voorstel
zie men het artikel van Prof. Mr Dr S. van Brakel
onder de titel: « Wijziging of schrapping van artikel
992 B. W. bij de invoering van het nieuwe Inter-
nationaal Privaatrecht » (Weekblad voor Privaatrecht,
Notarisambt en Registratie, n° 4232, dd. 1 Maart
1952). In dat artikel beschouwt Van Brakel artikel
992 B.W. in verband met de artikelen 23 en 26 van
de eenvormige wet betreffende het Internationaal
Privaatrecht voor België, Nederland en Luxemburg
(waarvan tekst en toelichting zijn overgedrukt in het
R. W., 16 Maart 1952). Hij zelf breekt een lans voor
de algehele schrapping van artikel 992 B. W.

Dit artikel werd bestreden door Prof. Mr E. M.
Meijers in het Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-
ambt en Registratie, n° 4233, d.d. 5 April 1952.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE KORTRIJK

25 Maart 1952.

Voorzitter: M. Moerenhout.

Rechters: MM. Cooreman en Dujardin.

O. M.: M. Steelandt.

Advocaat: Mr J. van der Meersch.

**Onrechtmatige daad. — Schadevergoeding. — Begro-
ting van inkomstenschade rekening houdend met de
uitgaven voor het onderhoud van het slachtoffer
zelf. — Toekomstige loonsverhogingen. — Ongeboren
kind.**

*De inkomstenschade, die de echtgenote van het slach-
toffer door diens overlijden ondergaat, wordt begroot
door het inkomen te verminderen met het door het
slachtoffer voor eigen onderhoud verbruikte ge-
deelte. Dit gedeelte kan berekend worden volgens
de schaal van Engel.*

*Vergoeding mag toegekend worden voor het ver-
lies van loonsverhogingen, die aan het slachtoffer
in de toekomst met voldoende waarschijnlijkheid
zouden zijn uitgekeerd geworden.*

*Is gewettigd het voorbehoud, dat door de in
zwangere toestand verkerende weduwe ten gunste
van het verwekte kind gemaakt wordt.*

O. M. en Soens t/ Vanderhaeghen.

Post alia.

.....

Aangezien verdachte alleen schuld draagt aan beide
ongevallen, dat hij derhalve verantwoordelijk dient
verklaard te worden voor de schade er door veroor-
zaakt aan de burgerlijke partijen;

Dat deze schade bedraagt:

A. Materiële schade:

Schade aan de moto Fr. 7.275,00

Kostuum en impermeable

van het slachtoffer 2.000,00

Vervoer van lijk naar Roncq 1.100,00

Terugreis van weduwe

per taxi 500,00

Vervoer van lijk naar

Izegem 200,00

Zinken kist 1.604,00

Douanerecht 50,00

Discontering van de be-

grafeniskosten 3.000,00

Fr. 15.729,00

B. Toekomstschade:

Aangezien uit de voorgebrachte be-
scheiden blijkt dat het jaarlijks inko-
men van het slachtoffer 613.535 fr.
bedraagt, in Belg'sche munt aan de
koers van 14,27 is 87.551 fr. en dit
van zijn echtgenote 110.271 fr. of
15.735 fr., hetzij te zamen voor het
huisgezin 103.287 fr.;

Dat bij toepassing van de schaal
van Engel het deel dat dient afge-
trokken te worden voor persoonlijk
onderhoud van het slachtoffer (zie
stud'e Jan Ronse - Rechtskundig
Weekblad 10 Juni 1951)

$103.287 \times 3,5$

$= 55.616$ fr. bedraagt;

6,5

Dat derhalve het jaarlijks verlies aan
inkomen van de burgerlijke partij be-
draagt: $87.551 - 55.616 = 31.935$ fr.;

Aangezien de vermenigvuldiger te-
gen rentevoet 4,50 %, het slachtoffer
24 jaar oud zijnde, 19.0184 bedraagt,
zodat de kapitalisatie van het verlies
 $31.935 \times 19,0184 =$

Fr. 607.352,00

belooft;

C. Verlies van periodische verhogingen
van loon:

Aangezien er voldoende probabili-
teit bestaat dat het slachtoffer in de
toekomst van periodische verhogin-
gen van loon zou genieten; dat een
vergoeding dient toegestaan te wor-
den voor dit verlies, ex aequo et bono
beraamd op

Fr. 50.000,00

D. Morele schade:

Ex aequo et bono

Fr. 100.000,00

E. Persoonlijke materiële schade van de
burgerlijke partij:

Verwondingen en beschadigingen aan
kleren

Fr. 3.000,00

te zamen Fr. 776.081,00

Aangezien uit een getuigschrift van Dr Pierre De-
turck blijkt dat de Burgerlijke Partij in zwangeren
toestand verkeert, dat haar voorbehoud ten gunste
van het verwekte kind gerechtvaardigd voorkomt;

.....

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

1e Kamer. — 24 Januari 1952.

Voorzitter : M. D'Hoedt.

Rechters : MM. Viaene en van L'edekerke.

Referendaris : M. Kesteloot.

Advocaten : Mrs Thomsin-Saintenoy (Brussel) en Van Impe (Gent).

Bediendencontract. — Handelsvertegenwoordiger. — Rechterlijke bevoegdheid. — Uitlegging van beding omtrent commissieloon. — Onrechtmatige verbreking der overeenkomst door de principaal. — Berekening van de te vergoeden schade. — Vergoeding niet forfaitair. — Alleen de werkelijk geleden schade moet vergoed worden.

Ofschoon alle geschillen over bediendencontracten thans vallen onder de bevoegdheid van de Werkrechtshouders, blijft de Rechtbank van Koophandel bevoegd t.a.v. het onderhavig geschil daar de vordering werd ingesteld vóór de inwerkingtreding van de wet van 18 Maart 1950 (wet van 30 December 1950).

Bepaling in de overeenkomst, dat de vertegenwoordiger recht heeft op een commissieloon van 2,5 % over alle zaken, die rechtstreeks of onrechtstreeks zullen worden afgesloten met in België of in het buitenland wonende klanten indien deze door de vertegenwoordiger zijn bezocht en van 1 % wanneer ze niet door hem zijn bezocht.

Het is voldoende, dat de vertegenwoordiger slechts éénmaal de betrokken klant bezocht heeft om recht te hebben op het commissieloon van 2,5 %.

Bij verbreking van de bediendenovereenkomst door de werkgever zonder inachtneming van de opzeggingstermijn moet deze aan de bediende slechts de netto-inkomsten, niet de bruto-inkomsten vergoeden. De reis- en verblijfkosten moeten dus afgetrokken worden.

De aan de bediende wegens verbreking der overeenkomst verschuldigde schadevergoeding heeft geen forfaitair karakter, zodat hij slechts recht heeft op de werkelijk door hem geleden schade. Van het netto-commissieloon, dat de vertegenwoordiger gedurende de opzeggingstermijn bij zijn principaal had kunnen verdienen, moet derhalve worden afgetrokken het nettocommissieloon, dat hij gedurende die tijd als vertegenwoordiger van een andere firma verdiend heeft.

Zylmans t/ P.V.B.A. Tissage de Wingene.

Herzien het vonnis door deze Rechtbank gewezen de 19 Mei 1949, geboekt te Brugge, de 14 Juni 1949, kost 1800 frank;

Gezien het arrest van het Hof van Beroep te Gent van 17 November 1949;

Gezien het deskundig verslag van de Heer Alfons Maertens, licentiaat in Handels- en Consulaire Wetenschappen te Brugge, d.d. 30 September 1950, geboekt te Brugge, de 5 October 1950, kost 40 frank, nedergelegd ter griffie de 25 November 1950;

Aangezien, alhoewel alle geschillen over bediendencontracten thans onder de bevoegdheid van de Werkrechtshouders vallen, deze Rechtbank over het onderhavig geschil bevoegd blijft, daar de vordering ingesteld werd vóór de inwerkingtreding van de wet van 18 Maart 1950 (wet van 30 Dec. 1950);

Aangezien aanlegger, in de laatste stand van de

zaak, vordert verweerster te horen veroordelen hem te betalen de som van 70.897,90 fr., saldo van hem verschuldigde commissielonen, daarbij de som van 156.822 frank als schadevergoeding wegens de verbreking van het bediendencontract; beide sommen te verhogen met de rechterlijke interesten; te horen zeggen dat van deze bedragen de som van 75.000 fr. met de wettelijke interesten vanaf de dag der betaling dezer som zal afgetrokken worden;

A. Betreffende het van de verdiende commissielonen verschuldigde saldo :

Aangezien volgens de deskundige dit saldo de som van 70.897,90 frank bedraagt; dat de deskundige nochtans, voor het geval zekere opmerkingen van verweerster van belang mochten blijken, aanduidt dat de betwisting omtrent de toekenning van 1 procent op de verkopeningen in het Groot-Hertogdom Luxemburg een totaal commissieloon van 9.113,35 fr. betreft en de betwisting omtrent de toekenning van 2½ procent op de verkopeningen aan de « Usines de Courtrai » een verschil op commissieloon van 4.459,25 frank betreft;

Aangezien de overeenkomst tussen partijen bepaalt dat aanlegger recht heeft op een commissieloon van 2½ procent op alle zaken rechtstreeks of onrechtstreeks behandeld met klanten gehuisvest in België of in de vreemde, wanneer deze door hem zullen bezocht zijn geweest; dat dit commissieloon slechts 1 procent bedraagt wanneer de klant door hem niet bezocht werd;

Aangezien, in strijd met hetgeen door verweerster beweerd wordt, aldus volstaat dat aanlegger éénmaal een klant bezocht heeft, opdat hij op al door deze klant gedane bestellingen recht zou hebben op het commissieloon van 2½ procent; dat de bewoording van het contract dienaangaande geen twijfel overlaat — waarom zouden partijen anders het woord « onrechtstreeks » gebruikt hebben? — en deze interpretatie trouwens overeenstemt met de gebruiken in de handel en de door de deskundige onderzochte bescheiden van partijen; dat het feit, dat aanlegger volgens het contract wekelijks zijn dagelijkse activiteit in een verslag moest neerleggen en in dit verslag de naam en woonplaats van de bezochte klanten moest vermelden, deze interpretatie niet tegensprekt; dat het eindelijk in de praktijk onmogelijk zou wezen te bepalen of aanlegger een klant minstens drie, twee of één maand vóór zijn bestelling bezocht zou moeten hebben om op het desbetreffende commissieloon recht te hebben;

Aangezien voor wat het bepaalde geval van de rekeningen van de « Usines de Courtrai » betreft, de deskundige vaststelt (bl. 12) dat verweerster accoord gaat 2½ procent op deze rekeningen aan aanlegger toe te kennen; dat hierover dus geen betwisting kan bestaan;

Aangezien verder verweerster in haar besluiten de toekenning van een commissieloon van 1 procent op de verkopeningen in het Groot-Hertogdom Luxemburg niet betwist;

Aangezien het aan aanlegger verschuldigde saldo-commissieloon aldus de som van 70.897,90 frank beleeft;

B. Betreffende de schadevergoeding wegens verbreking van het bediendencontract :

Aangezien het door deze Rechtbank op 19 Mei 1949 gewezen vonnis overwoog, dat de aan aanlegger door de verbreking van het bediendencontract berokkende

schade gelijk is met het commissieloon, dat deze laatste normaal ingevolge de overeenkomst zou verdiend hebben gedurende de opzeggingstermijn van zes maanden, zijnde van 8 November 1948 tot 8 Mei 1949;

Aangezien het Hof van Beroep te Gent bij arrest van 17 November 1949 deze overweging bevestigde, verklarende dat aanlegger recht heeft op de vergeldingen, die hij zou bekomen hebben indien verweerster de contractuele opzeggingstermijn had nageleefd; dat dit arrest echter, ten einde de aldus bepaalde vergoeding te berekenen, andere gegevens wenste dan de door deze Rechtbank gewenste en de deskundige opdracht gaf de commissielonen te berekenen, die aanlegger verdiend zou hebben, ware hij van 8 November 1948 tot 8 Mei 1949 in dienst gebleven van verweerster;

Aangezien de deskundige dienaangaande constateert dat de door verweerster gedurende deze zes maanden bereikte omzet ongeveer overeenstemt met het gemiddelde over de voorafgaande zes maanden, hetgeen een gebeurlijke moeilijkheid voor de berekening der aan aanlegger toekomende vergoeding uit de weg ruimt;

Aangezien de deskundige dan ook met voldoende zekerheid, na vergelijking met de commissielonen behaald vóór de verbreking van het contract, besluit dat gedurende de opzeggingstermijn aanlegger een totaal commissieloon van 156.822 fr. zou ontvangen hebben;

Aangezien nochtans aanlegger volgens overeenkomst zelf zijn reiskosten moest vergoeden — hetgeen niet steeds het geval is voor handelsvertegenwoordigers —; dat de deskundige dan ook met reden voorstelt de verplaatsings- en onderhoudskosten van aanlegger af te trekken om de netto-inkomsten van deze laatste te bepalen; dat inderdaad slechts het verlies van netto- en niet van bruto-inkomsten moet vergoed worden;

Aangezien de deskundige de vervoerkosten per auto schat als volgt: 200 km. per dag aan 2,50 fr. per Km. gedurende 150 werkdagen, is 75.000 fr.;

Aangezien deze beraming overdreven blijkt; dat, rekening houdende namelijk met de dagen waarop aanlegger niet moest reizen, vermoedelijk een op drie, en anderzijds met een gemiddelde afstand van 150 km. per dag reis, de totale vervoerkosten per auto gedurende zes maanden op 37.500 fr. dienen beraamd te worden;

Aangezien de deskundige verder de gemiddelde uitgaaf voor eigen levensonderhoud en voor tractaties van derden schat op gemiddeld 75 fr. per dag, hetgeen niet overdreven is, zelfs rekening houdend met de besparing in zijn huishouden gedaan, wanneer aanlegger op reis was; dat echter hier ook rekening dient gehouden te worden met het feit dat aanlegger niet alle werkdagen op reis was; dat aldus deze kosten over de tijd van zes maanden op 7.500 fr. dienen beraamd te worden;

Aangezien bijgevolg van het bruto-commissieloon, belopende 156.822 fr., de kosten, samen bedragende 45.000 fr., dienen afgetrokken te worden; blijft zuiver: 111.822 fr.;

Aangezien anderzijds verweerster ten onrechte beweert dat van deze laatste vergoeding ook moet afgetrokken worden het bedrag der bijzondere uitgaven, die zij beweerd gedaan te hebben om niettegenstaande de economische crisis, de omzet te bereiken die zij gedurende de opzeggingstermijn behaalde; dat deze aftrek wel zou moeten geschieden, moest het commissieloon voor die termijn berekend zijn geweest op een hogere omzet dan die, behaald vóór de verbreking van de overeenkomst tussen partijen, «quod non»;

dat de deskundige trouwens constateert dat de economische crisis in de textielnijverheid niet alleen in 1949 doch ook gedurende een deel van 1948 bestond; dat verder niet uitgesloten is dat aanlegger ook door een bijzondere inspanning van krachten een gelijke omzet zou hebben doen bereiken;

Aangezien nochtans, en om te eindigen, van overwegend belang is: het feit, thans door verweerster beweerd, dat aanlegger sedert het begin van 1949 en zelfs vroeger het te Ronse gevestigde huis Jules Hellin-De Vaere vertegenwoordigd heeft;

Dat, door te besluiten dat de commissielonen, die aanlegger van dit handelshuis ontvangen heeft gedurende de termijn van 8 November 1948 tot 8 Mei 1949, moeten afgetrokken worden van de aan aanlegger toekomende schadevergoeding, verweerster het gewijsde in deze zaak niet raakt;

Aangezien aanlegger weigert te antwoorden op de door verweerster gestelde vraag, of hij ja dan neen binnen de opzeggingstermijn de vertegenwoordiger van voornoemd handelshuis Hellin geworden is;

Dat voormeld handelshuis nochtans in een schrijven van 22 Juni 1951 aan verweerster bevestigt, dat aanlegger «a commencé la représentation autonome de notre firme au début de l'année 1949»;

Aangezien in strijd met hetgeen door aanlegger verklaard wordt de rechtspraak verdeeld is omtrent de vraag of de aan een bediende, die niet valt onder toepassing van de wet van 7 Augustus 1922, verschuldigde vergoeding wegens de verbreking van zijn contract ja dan neen een forfaitair karakter heeft; zoals trouwens de rechtspraak ook verdeeld is omtrent de vraag of de vergoeding voor wederverhuring in zake verhuring van onroerende goederen ja dan neen een forfaitair karakter heeft (zie betreffende dit laatste punt: Collin-Capitant, Drt. Civ. Fr., deel II, blz. 555; R. P. D. B., Bail (en général), Bail à Loyer, n° 288);

Aangezien een deel van de rechtspraak en ook zekere rechtsleer wellicht om opportuniteitsredenen menen dat voormelde aan een bediende verschuldigde vergoeding forfaitair is (Handelsrb. Bergen, 22 Mei 1933, Pas. 1934, III, 16; Handelsrb. Brussel, 30 October 1905, 6 Mei 1920, 11 Februari 1932; Jur. Com. Brux., 1906, I, 1920, 252 1932, 431; Handelsrb. Antwerpen, 21 April 1922, P. A. 1922, blz. 239; R. P. D. B., Louage de Services et Contrat d'Emploi, n° 230; Houben, La Loi sur le Contrat d'Emploi, blz. 117 tot 120; Thoumsin-Schueler, Le Contrat d'Emploi, n° 374);

Dat een ander deel van de rechtspraak het niet forfaitair karakter van die vergoeding huldigt (Gent, 23 April 1925, Gent 10 October 1934, Jur. Com. Fl. 1926, 4619, 1934, 5444; Gent, 30 April 1947, in zaak Dienst van het Sekwester c/ V., onuitgegeven; Rechtb. Brussel, 18 November 1932, P. P. 1932, n° 1887; Handelséb. Brussel, 17 November 1930, Jur. Com. Brux., 1930, blz. 357);

Aangezien de rechtspraak van het Hof van Beroep te Gent dient gevolgd te worden, daar zij alleen, alhoewel in de practijk aanleiding gevende tot veel moeilijkheden in de toepassing, in overeenstemming is met de elementaire rechtsprincipes in zake schadevergoeding wegens wanuitvoering van verbintenissen, en met de bepaling van artikel 1149 van het B. W.;

Aangezien het niet forfaitair karakter van de aan aanlegger toekomende vergoeding ten gevolge heeft, dat slechts de schade die hij werkelijk geleden heeft moet vergoed worden;

Dat bijgevolg ter berekening van deze schade van het netto-commissieloon, dat hij bij verweerster had kunnen verdienen gedurende de opzeggingstermijn, moet afgetrokken worden het netto-commissieloon,

dat hij gedurende dezelfde termijn heeft kunnen verdienen als vertegenwoordiger van een ander handels-huis;

Aangezien dan ook, vooraleer verder ten gronde te wijzen, de nodige onderzoeksmaatregelen dienen bevolen te worden ten einde vast te stellen of en in welke mate aanlegger gedurende voormelde termijn van een andere firma commissielonen ontvangen heeft;

Om deze redenen,

de Rechtbank :

Wijzende op tegenspraak; alle verdere en strijdige besluiten verwerpende;

Zegt voor recht dat het op verdiende commissielonen door verweerster aan aanlegger verschuldigde saldo de som van 70.897,90 frank belooft; dat de schadevergoeding, welke aan aanlegger door verweerster verschuldigd is wegens de verbreking van het bediendencontract, de som van 111,892,— fr. belooft, onder aftrek evenwel van de netto-commissielonen, die aanlegger gebeurlijk ontving voor de termijn van 8 November 1948 tot 8 Mei 1949 als vertegenwoordiger van een andere firma;

Vooraleer verder ten gronde te wijzen :

Beveelt aan aanlegger zijn contract als zelfstandige vertegenwoordiger met Jules Hellin-De Vaere, wonende te Ronse, mede te delen, alsook de opgave van de commissielonen, die hij in uitvoering van dit contract ontvangen heeft over de termijn van 8 November 1948 tot 8 Mei 1949;

Benoemt opnieuw als deskundige de heer Alfons Maertens, licentiaat in Handels- en Consulaire Wetenschappen te Brugge, met opdracht om in een berede-neerd en onder eed bekrachtigd verslag, na kennis genomen te hebben van voormeld contract en opgave van commissielonen en alle nuttige inlichtingen ingewonnen te hebben, vast te stellen welke commissielonen aanlegger van Jules Hellin-De Vaere te Ronse ontvangen heeft over de termijn van 8 November 1948 tot 8 Mei 1949, en welke onkosten voor aanlegger verbonden waren aan de uitvoering van zijn contract met voornoemde Jules Hellin-De Vaere;

Om na nederlegging van dit verslag door partijen te worden besloten en door de Rechtbank gevonnist zoals het in rechte behoren zal.

Houdt de beslissing omtrent de gerechtskosten aan;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad niet-tenstaande elke voorziening en zonder borgstelling;

De artikelen 2, 34, 37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935 werden toegepast.

BIBLIOGRAPHIE

De hervorming der Belgische Faculteiten van Rechtsgeleerdheid. Overdruk uit n° 4 (XIII) « Universitas », Tijdschrift voor Universitair Katholiek Leven. - Leuven.

Het is een gelukkige gedachte geweest deze studie, die onlangs verscheen in « Universitas », tijdschrift voor Universitair Katholiek Leven, in overdruk te doen verschijnen. Al is ze beknopt van omvang, toch bevat deze studie zeer belangrijke nieuwe ideeën over de hervorming der universitaire studie van het recht.

De auteur stelt voor de twee jaren der candidatuur in de rechten volledig te wijzigen en de cursussen van geschiedenis en taal- en letterkunde er volledig uit te

verwijderen. De essentiële wijsgerige vakken worden behouden, doch hoofdzakelijk wordt het eerste jaar ingenomen door algemene cursussen betreffende het recht, namelijk de encyclopedie van het recht, van de sociale wetenschappen en van de handels- en economische wetenschappen; verder de geschiedenis van het antiek en van het Romeins recht en de inleidingen in de sociologie en de sociale theorieën.

De tweede candidatuur zou omvatten, naast de staathuishoudkunde en de grondige studie van het Romeins recht, de geschiedenis van de middeleeuwen en het moderne recht, het natuurrecht, de wijsbegeerte van het recht, de algemene staatsleer en het Belgisch staatsrecht.

Deze cursussen zouden een onmiddellijke voorbereiding vormen tot de praktische rechtsstudie en zouden tevens uiterst geschikt zijn om de algemene vorming van de studenten te bevorderen.

Na deze beide candidaturen zouden drie jaren studie gewijd worden aan het bekomen van de licentie in de rechten, die vooral betrekking zou hebben tot de praktische beroepsvorming.

De auteur stelt voor onmiddellijk bij de studie der licentie de specialisatie in te voeren en namelijk twee afdelingen in te richten, de ene die zou leiden tot de balie en de magistratuur, de andere die toegang zou geven tot de administratie en zou voorbereiden tot de private sector.

Enkele vakken zouden gemeen zijn aan de beide afdelingen, zoals burgerlijk recht, strafrecht, handelsrecht, sociale wetgeving, verkeersrecht en fiscaal recht, terwijl voor het overige een volstreekte splitsing zou bestaan en al de andere vakken zouden ingedeeld worden bij de ene of andere specialisatie.

Het verkrijgen van het licentiaat zou slechts geschieden na het voorleggen van een ernstige eind-verhandeling.

Studenten die in de vier licentieproeven samen een zeker quorum behalen, b.v. 65 %, zouden gerechtigd worden een doctoraal proefschrift voor te leggen.

Zekere ambten, zoals deze van raadsheer bij de Hoven van beroep, bij de Raad van State en bij het Hof van Cassatie, alsook zekere hogere posten in de administratie en de diplomatie, zouden voorbehouden worden aan degenen die het doctoraat hebben behaald.

Deze studie houdt een zeer belangrijk voorstel in dat aanleiding zou dienen te geven tot grondige bespreking en waarvan vele gegevens de algemene goedkeuring zullen wegdragen.

R. V.

KLUYSKENS Albert : Beginselen van burgerlijkrecht : « De Contracten ». - 4de deel. 2de druk. - Antwerpen-Brussel-Gent-Leuven, Standaard-Boekhandel. - 1952. 731 p.

Het 4e deel der Beginselen van Burgerlijk Recht van Prof. Kluyskens, gewijd aan de contracten, was het enige der serie van 8 delen waarvan nog geen herdruk was verschenen.

Thans is er een tweede uitgave van gepubliceerd geworden, die in belangrijke mate werd aangevuld.

De werken van Prof. Kluyskens zijn al te zeer gekend en worden door de juristen al te zeer dagelijks gebruikt opdat het nodig weze andermaal al de lof te herhalen welke zij verdienen.

Vermelden wij enkel dat in de thans verschenen tweede druk een volledige behandeling voorkomt van de wet op de handelshuurovereenkomsten, alsook van de wet op de pacht en dat voor het overige zeer vele aanvullingen het werk hebben verrijkt.

R. V.

BALIELEVEN

VLAAMSE CONFERENTIE VAN DE BALIE BIJ HET HOF VAN BEROEP TE GENT

UITSTAP NAAR DE WESTKUST OP 8 MEI 1952

De 35 confraters die op 8 Mei de uitstap van de Vlaamse Conferentie van de Balie te Gent hebben meegemaakt, zullen nog lang de herinnering bewaren aan een schitterende, rijkgepulde en leerrijke dag!

Wie kende, op de weg naar de Westkust, het stemmige kerkhof Roggeveld met de twee mooie, ontroerende beelden, die Käthe Kollwitz (wier zoon — gesneuveld in de oorlog 1914-18 — er begraven werd), er voor beeldhouwde: een biddende Moeder en een stille bittere Vader, die er, naar de kruiskens toegekeerd, de wake houden?

Wie bezocht reeds het herstelde Justitiepaleis van het schone, sluimerende Veurne en overschouwde, van op het vernieuwde Belfort, het wijde Polderland met de duinen in de verte en de sierlijke trapgevels met hun in baksteen gebeitelde loggia's aan zijn voet?

Het vernieuwde Koksijde en zijn dynamische, schepende burgemeester waren voor allen een verrassing. In de luxueuse, gemeentelijke receptiezaal gaf burgemeester-senator J. Van Buggenhout, na een hartelijke welkomstgroet, een voordracht over de geschiedenis van Koksijde, de oude Abdij ter Duinen, die nu opgegraven wordt, en over alles wat er verwezenlijkt wordt.

Met het gemak en de liefde en ook met de trots van iemand die over zijn levenswerk spreekt, weidde de burgemeester ons in, in de kunst om aan een gewoon dorp en badplaatsje plots een veranderd uitzicht te geven door overal brede asphaltlanen te toveren men bloemperken er langs en midden de straten, een nieuwe dijk aan te leggen, eigen serres voor beplantingen, lachende tuintjes en bloemperken, geheel de gemeente door, hoe luttel de plaats ook is, te scheppen.

Hij spreekt over de rechterlijke inrichting in de Middeleeuwen; jongleert met de namen van de oude abten alsof het zijn beste vrienden waren; geeft uitleg over de oude beddingen van de IJzer; legt uit hoe Koksijde zijn eigen spoorwegstation kreeg - het lachendste van geheel het land; hoe hij de fundamente van de oude Abdij liet blootleggen en er een park omheen toverde; hoe te Koksijde bijzondere belastingreglementen werden ingevoerd, waar de fiscalisten sceptisch tegenover stonden en staan, maar die door het Hof van Cassatie goedgekeurd blijken te zijn.

Dit alles en veel andere dingen nog vertelde deze wonderbare burgemeester met warme stem en meeslepend gebaar; en vooraleer de verbaasde confraters de tijd hadden om even na te denken en het gehoorde kritisch te overleggen, stonden ze reeds met een glas porto in de hand om enkele minuten later gans de gemeente rondgevoerd te worden, van aan de zee tot aan de Hoge Blekker en van De Panne tot Oostduinkerke en alles met eigen ogen te aanschouwen.

Het is met spijt dat de burgemeester ons liet gaan, want hij zou ons een ganse dag in Koksijde kunnen rondleiden. Wij hebben de indruk dat hij nog veel meer zou kunnen dan dat... en dat wij nog van hem zullen horen!

In Amerikaans tempo ging het naar De Panne. Vanuit de ruime villa waar Mter M. Debra (Veurne), aan de uiterste grens van het Gentse rechtsgebied, zijn confraters van «het Hof» ontvangt, werd genoten van een zonnige spiegelzee en de subtilsten

konden merken hoe de glans ervan al maar warmer en lachender werd, naargelang Mevrouw Debra door- ging met hartelijk-lachend in te schenken.

In het stijlvolle restaurant van het Hotel du Parc werden de goed voorbereide magen eindelijk ingebal- send met fijne spijzen allerhande en keken de oninge- wijden verwonderd-nieuwsgierig op naar Madame Clara, die als gewoonlijk haastig tussen de tafels trippelde en de eetlust (zo mogelijk) nog aanwakkerde met al maar door te zuchten «Ach, mes enfants, que c'est délicieux... ah, ventje, que c'est bon...» Koffie-siesta. En route.

Kennis maken met beeldhouwer Georges Grard; met zijn stemmig vissershuis (door Paul Delvaux met een groot fresca versierd); met zijn woonkamer, waar tientallen meesterwerken in terracotta en brons te «leven» staan, als maakten zij van het huishouden deel uit. Zijn atelier betreden, waar een levensgroot wonderschoon vrouwenfiguur, juist afgewerkt, te dromen zit, is een ervaring die rijker maakt en ontroert. Hier leeft, ver van de stad, in en bij de natuur een grote persoonlijkheid en een groot kunstenaar, een van dé grote van ons land.

De tijd staat niet stil. Tea-time vond ons in de gastvrije villa van Stafhouder de Bie, waar Mevrouw de Bie met onvolprezen vriendelijkheid en hartelijk- heid de «menigte» ontving, laafde en spijsde en uit- nodigde tot «lange blijven». Doch Mter Debra, die van deze excursie in zijn streek en bij zijn vrienden de leiding had, hield nog een verrassing klaar. Te Nieuwpoort lag het snedig zee-motorjacht «Simbad» van dhr Emm. Steverlynck op ons te wachten, met op de achtersteven de ongewone thuishavennaam: Vichte.

Wie onder ons wist dat een blauwe lucht en een kalme zee, ook in nietfiguurlijke zin, zó plots kunnen veranderen in een inktlucht en in dreigend opstekede baren?

Dhr Steverlynck wist er blijkbaar meer van, want het was niet zonder een ondeugende glimlach dat hij op de schijnbaar rustige suggestie van de voorzich- tigsten onder ons de steven terug op het staketsel van Nieuwpoort richtte om de IJzer op te varen. Wij «reden» hem nog verder op (en met veel meer zelfzekerheid) tot aan de sluizen waar (natuurlijk na nog eens eten en drinken) de «uitstap» voor gesloten werd verklaard.

Een schone, rijkgepulde dag in de annalen van de Vlaamse Conferentie!

MEDEDELINGEN

VERENIGING VOOR BESCHAAFDE OMGANGSTAAL

De Vereniging voor Beschaafde Omgangstaal, af- deling Antwerpen, heeft aan de belangstellenden het hier onderstaand rondschriven doen toekomen.

Het gebruik van het algemeen beschaafd Nederlands bij de rechtspraktijk is van het allergrootste belang voor de Vlaamse cultuur en wij vestigen dan ook gaarne de aandacht van onze lezers op de hier onder- staande tekst en drukken de hoop uit dat de grote meerderheid der juristen zich bij de Vereniging voor Beschaafde Omgangstaal zal aansluiten.

L.S.,

De term «Algemeen Beschaafd Nederlands» verkort tot het letterwoord A. B. N. is vrijwel algemeen bekend, ook al zijn de filologen het nog niet eens over de juistheid van de benaming. Men spreekt er tegenwoordig veel over, maar daarom spreekt men het nog niet zelf. Het is voor het grootste deel van de Vlamingen, waaronder een hoog percentage Antwerpenaren, nog te zeer een abstract begrip. Het betekent iets waarvan men in het beste geval overtuigd is dat het zou moeten gerealiseerd worden, maar men weet niet juist hoe, of beter gezegd, men durft het niet aan. Deze weifelende, soms zelfs weigerachtige houding van de Antwerpenaar tegenover een beschaafde omgangstaal is niet nieuw: ze brandmerkt hem al jaren lang. Het feit dat er slechts weinig vooruitgang in te bespeuren valt, strekt hem niet tot eer.

Er werd reeds meer dan één poging gedaan om de Antwerpenaar tot het inzicht te brengen dat deze houding verkeerd is. Niemand minder dan Herman Teirlinck richtte zich schriftelijk in een essay (Nieuw Tijdschrift November 1948) en mondeling tijdens een voordracht (Januari 1952) tot Antwerpen, «die burcht van dialectisme», om het bewust te maken van zijn rol als Vlaams cultureel centrum. Hoe kan Antwerpen die taak vervullen als het verstrikt blijft in zijn dialect?

Het ogenblik is meer dan rijp om hierin verandering te brengen en de V. B. O. stelt zich tot doel het A. B. N. te verspreiden, niet om de dialecten uit te roeien — zo iets kan er mag niet gebeuren — maar om alle Vlamingen er toe te brengen, naast hun dialect ook een algemene taal te beheersen, die niet langer een gezuiverde gewesttaal zou zijn of een onnatuurlijke boekentaal, maar *Nederlands*.

De V. B. O. zet een traditie voort en staat daarin niet alleen. Korte tijd geleden slechts richtte de Vereniging der Vlaamse Studenten «een week van het A. B. N.» in te Gent met een (het derde) welsprekendheidstornooi in het A. B. N. Te Brussel ging een dergelijke wedstrijd door voor leerlingen van het middelbaar onderwijs. De afdeling *Leuven* van het Algemeen Nederlands Verbond verspreide zijn «Voorstellen tot bevordering van het Algemeen Beschaafd van overheidswegen».

Samenwerking van al deze krachten kan tot resultaten leiden, als iedereen, ook U, zich wil inspannen. Om iedereen te kunnen bereiken is de V. B. O. bezig gewestelijke afdelingen op te richten: in Oost-Vlaanderen bestaat die reeds, in Antwerpen en in de andere provincies zijn ze in wording.

Bovendien geeft de V. B. O. een tijdschrift uit: *Nu Nog*, waarvan het eerste nummer een gunstig onthaal vond. Dit orgaan moet echter hét verspreidingsmiddel bij uitstek worden voor het A. B. N. door het geven van praktische wenken en het beantwoorden van vragen van lezers. Ook zal men er geregeld verslagen in vinden over de actie ten voordele van het A. B. N. Zo kan men bv. in nummer twee van *Nu Nog*, dat eerstdaags zal verschijnen, het verslag aantreffen van een studieavond voor het middelbaar en hoger onderwijs te Antwerpen, die in Oktober l.l. plaats had.

Om de V. B. O. in haar opzet te steunen is echter Uw medewerking nodig:

1° Uw *principiële* medewerking door het A. B. N. zelf te gebruiken, zo mogelijk in de huiskring, maar zeker als officieel verkeersmiddel;

2° Uw *geldelijke* medewerking door Uw contributie voor 1952 te storten op P.R. 4989.26 Antwerpen. De contributie bedraagt 30 fr. voor gewone leden en 20 fr.

voor studenten. U ontvangt dan gratis ons tijdschrift.

Ook de toetreding en medewerking van openbare besturen, culturele verenigingen, bedrijven en bedrijfs-groeperingen, scholen, jeugdverenigingen en vakorganisaties zouden wij ten eerste op prijs stellen. Zij kunnen ons ongetwijfeld goede diensten bewijzen en het prestige van het A. B. N. helpen verhogen door hun personeel of hun leden aan te sporen het A. B. N. te gebruiken.

Het lidmaatschapsgeld voor verenigingen is minimum 100 fr., waarvoor ze eveneens ons orgaan ontvangen.

Deze oproep is ten slotte ook gericht tot alle vroegere leden, die we onze oprechte verontschuldigen aanbieden voor het lange stilzwijgen, dat door oorzaken onafhankelijk van onze wil verwekt werd.

Het doel dat de V. B. O. zich stelt is een zaak van onbetwistbaar cultureel belang, waarin alle Vlamingen en dus zeker de Antwerpenaren, betrokken zijn.

Wacht daarom niet om Uw bijdrage te storten: wij rekenen op U!

Bij voorbaat onze dank!

Namens het V. B. O.-Bestuur.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiekrecht - n° 1, 1952.

Dr F. De Vischere: Het Hof van Cassatie en de afbakening van de bevoegdheid van de Administratieve Rechter. — Dr W. Van Assche: Het beroep bij de Raad van State wegens overtreding van substantiële vormen.

Tijdschrift voor Sociaal Recht en van de Arbeids-rechten - n° 3, 1952.

Masoin Albert: A propos de la composition du s'ège du Conseil de prud'hommes. — Rechtspraak.

Tijdschrift voor Notarissen - April 1952, n° 4.

J. Lindemans en H. Jacobs: Vereniging zonder winstgevend doel. — Standregelen. — Minima vereisten. — Prof. Mr T. J. Dorhout Meeus: De aanvang der kantongerechtsprocedure en de rechtskundige bijstand. — Mr J. M. I. A. Simons: De Nederlandse nationaliteit in bijzondere rechtspraak.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie - n° 4242 van 10 Mei 1952.

Mr L. I. de Winter: Het nieuwe internationaal privaatrecht. — J. W. Creveld: De voorlopige koopakte en artikel 671 B.W.

Arbitrale Rechtspraak - n° 376, 1952.

Rechtspraak.

Journal des Tribunaux - 11 mai 1952, n° 3938.

La Haye et Vankerkhove: Propriété commerciale et baux commerciaux.

Revue de droit pénal et de criminologie - n° 8, 1952. Cannat P.: La détention de défense sociale des délinquants d'habitude.

Revue du droit public et de la science politique - n° 1, 1952.

Henry Puget: L'apport de Montesquieu à la science politique et au droit public.

Recueil Dalloz de doctrine de jurisprudence et de législation - 8 mai 1952, 18e cahier.

Robert Désiry: La fixation du nouveau loyer des locaux à usage administratif dans les termes de l'article 37 de la loi du 1er septembre 1948.